49՝ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1324 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 17/30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1905 2 ՐԱՄԱԶԱՆ 1323 – 17 ԹՐԻՆԸ ԷՎՎԷԼ 1321

Journal Arménien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԻՐ ՕՐ ՅՆՕՐԻՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԱԷՐԵԱՆ
ՕՐՈՒՑ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթիա Ալի Ճամանդի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանկունների Էֆքեար

ՀԱՅԱԿԵՐԲ ԱԳԱՒՈՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیه جزء وسیاسی قزیته‌سی
صاحب امتیازی : ارمانسی قریه
ادارهٔ‌سی : بابعالی جاده‌سی ۳۸

ԳԱՅԱՆԱՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.

	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 գր.	50 գր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 գրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԷ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԲԱԶՄԱՆԴԱՄ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐԸ

Մարդիկ կան որոնք չեն ընդունիր պարտականութեան առջեւ և չեն վարիր իրենց բարեկեցութիւնը զոհել ընտանեկան գաղափարի մը համար։ Այս մարդիկը կրցածնուն չափ զաւակ թողու համար Ֆրանսայի, ամէնէն գժուարակ աշխատութիւններու կ'ենթարկուին, և իրենց կեանքը ճշմարիտ անձնուիրութիւն մը կ'ըլլայ։

Առանց հակառակ, կան ուրիշներ ալ որոնք այս գաղափարին դէմ կ'ընդվզին, զայն ոչինչ կը համարեն և ոտքի տակ ալ կ'առնեն։ Կ'ըսեն թէ ինչ բանի օգուտ ունի նոր դժբաղդներ աւելցնել Ֆրանսայի մէջ, քանի որ կեանքը այնքան քիչ երջանկութիւններ ունի հոն։

Առանց չատ անգամ ինքզինքին արդարացնելու համար իսկ, ուղղակի յոդնութիւն յանձն չեն առներ։ Իրենց համար, զաւակը անկարեւոր տարր մըն է, որուն գոյութիւնը արգելք պիտի ըլլայ իրենց վայելքներուն, մինչ հրշմարտութիւն մըն է թէ առով, ի՞նչ քաղցր հաճոյքներէ է ինչ անուշ յուզումներէ կը զրկուին։

Ինծի համար չատ դիւրին է ապացուցանել այս մարդոց թէ զաւակը, իր ծնած ատեն պատճառած բոլոր դժուարութիւններով և յետոյ իր դաստիարակութեան համար ընծայուած զոհողութիւններով հանդերձ, չատ աւելի մեծ հաճոյք կը պատճառէ հօր մը, որ բնականաբար նոյնը չը պիտի կրնար վայելել եթէ ամուրի ըլլար։

Այս հարցը ընդարձակ լուծման մը կը կարօտի սակայն, ու դուրս է յօդուածիս նիւթէն։ Սակայն և այնպէս, պիտի ջանամ կարճօրէն գծել անոր սահմանները։

Անհատական տեսակէտով, իրաքանչիւր մարդ ազատ է կազմակերպելու իր ընտանիկան կեանքը այնպէս ինչպէս կ'ըմբռնէ ինքը։ Բայց խնդիրն այն է թէ. ընկերական տեսակէտով ալ այսպէ՞ս է։

Ամբողջ խնդիրը հոս է անա։ Բազմանդամ ընտանիքները պաշտպանել, չէ՞ մի որ այնքանով է երկրին ընդարձակման։

ԲԱԶՄԱՆԴԱՄ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐԸ ԵՐԿՐԻ ՄԸ ՃՇՄԱՐԻՏ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆՆ ԵՆ։

Բայց անգամ մը ձեր չուրջը դիտեցէք, առարկած են երբեմն մեր սիրզբունքին հակառակողները։ Մինթէ ուրիշ պետութիւններ մասնաւոր օրէնքներ ունին բազմանդամութեան ի նպաստ։

Պատասխանը դիւրին է։ Եթէ այդ պետութիւնները չեն զգացած բազմանդամ ընտանիքները պաշտպանելու հարկը, պատճառն այն է թէ բացառութիւն չեն իրենք։ Ո՞ր երկիրը պիտի առնենք իբր օրինակ։ Ընտրութեան խընդիր մը կը ծագի հոս։

Առնե՞նք Թրանսվալը։ Երկու տարի առաջուց պատերազմի ժամանակամիջոցին, որուն ամբողջ չրջաններուն հետեւեցան ֆրանսացիները մեծ հետաքրքրութեամբ, թերթերու թղթակիցները չը մոռցան մեզ նշանակել թէ գրեթէ բոլոր Պօէր զօրավարներն ալ բազմանդամ ընտանիքներու կը պատկանէին, թէ անոնց իւրաքանչիւրը տասը, տասներկու, տասնըհինգ զաւակներ ունէր։ Նոյն իսկ մոռցուած չէ թէ հրամատար մը որ նըշանաւոր հանդիսացաւ իր քաջութեամբ, իր հետ ունէր իր զաւակներէն վեցը։ Ու կին մըն ալ որ հրացան կը պարպէր, տասնըվեց զաւակներու տէր էր. ամէնքն ալ ողջ։

Անցնի՞նք Միացեալ Նահանգներուն։ Երբ Նախագահ Ռուզվէլթ անցեալ տարի կը գոչէր սա հայակապ ու պերճախօս բացատրութիւնը, ցեղական անձնասպանութիւն, խօսքը մի միայն կ'ուղղէր առաջին գաղթականներէն սերող Եանքի ընտանիքներուն որոնք Նոր-Անգլիոյ Նահանգներուն մէջ մեկուսացած էին։

Այդ ընտանիքները, ամերիկեան մեծ քաղաքներու դժոգաշին կեանքէն քանի մը սերունդէ ի վեր փճացած, այլ ևս զաւակ չեն ունենար։ Այլասերումը անլուր և աննախընթաց արագութեամբ մը առաջացած է այսպէս, այնպէս որ մարդկային ազգի տարեգրութեանց մէջ նմանը չը կայ։

Միացեալ Նահանգաց ներսերը բնակող Եանքիները պէտք չունին սակայն առնուելու Ռուզվէլթի այս յայտարարութենէն։ Ասանց մէջ, տասներկուքէն տասնըհինգ զաւակ ունեցող ընտանիքները այնքան սովորական են որ հանրային ուշադրութեան առարկայ չեն ըլլար։ Ընտանիք մը պէտք է քսան կամ քսաներկու զաւակ ունենայ որպէս զի մամուլը սկսի խօսիլ անոր վերայ։

Ֆէվիկնա, վերջին փետրուարին մէջ, կը մատնանշէր Մ. Ֆարի պարագան, որ կրնայ զարդարուիլ սա պատուաբեր տիտղոսով։ Ակնարհի տակնեն բազմանդամ ընտանիքի պեթ։ Այս մարդը. իր առաջին և երկրորդ սերունդէն, առ նուազն 326 անդամ ունէր ընտանիքի։

Նշանակելի պարագայ մը ասիկա, բայց բացատրութեան կարօտ։ Մ. Ֆար, որ Մալթ Էյլդ քաղաքին երեւելիներէն էր, Մորմոնական եկեղեցիին ատիճանաւորներէն մէկն է, և ինչպէս գիտե՞ք, այս եկեղեցին բազմանուիրութիւն կը քարոզէ, ինչ որ ներմուծած է իր հիմնական վարդապետութիւններուն մէջ իսկ։

Մեծ ընտանիքներ Ռուսիոյ եւ Ճապոնի մէջ։ Քսանըհինգ զաւակնոց Ֆրանսացի ընտանիք մը։ Ամերիկան, որ մարդութեան սերմնաբանն է, մեր ուշադրութեան աւելի առարկայ կրնար ըլլալ, եթէ ուրիշ երկիրներ ալ մեր ուշադրութիւնը չը հրաւիրէին։

Առաւել քան երբէք, Ճապոն և Ռուսիա օրակարգին մէջ են։ Արդ, Միքաձօին պետութեան մէջ, եօթը ուրիշ զաւակ ունեցող ընտանիքները սովորական են, մինչեւ իսկ մեծ քաղաքներու մէջ։ Ճապոն գիւղաբնակները ա՛լ աւելի բազմածին են։ Անոնց մէջ, ընտանիքներ կան մեծ թիւով, որոնք տասը հինգ քան զաւակներ ունին։

Այս տեսակէտով, Ռուսերը նուազ նշանակելի չեն։ Գիտենք թէ Փոքր-Ռուսիացի գիւղացի մը Կատարինէ Բ. կայսրուհիին ներկայացուց իր իննսուն աղջիները։ Վիճակագրական ուսումնասիրութեանց ընկերութիւն մը որ պատերազմէն առաջ կազմակերպուած էր, սա անլուր իրականութիւնը պարզած էր թէ, միմիայն Բաղանի կառավարութեան մէջ, քսանըհինգ ընտանիքներ կային երեսունական ողջ զաւակներով։

Ահաւասիկ հետաքրքրական մանրամասնութիւն մը մոսկովեան արգասաւորութեան վրայ։ Բեթերպուրգի բընակչուհիներէն մէկը, Տիկին Մարկարիտա Քրոպոքոմա, 96 տարեկանին այս խարի ընծայեց իր տասնըութերորդ զաւակը։ Երեւոյթ մը զոր ամաւ կարելի չպիտի ըլլար մարել. եթէ սակայն գիտուններու կողմէ հաստատուած չէ ըլլար։

Սպանիա իր ծնունդներուն պակիլը տեսաւ։ Բայց բազմանդամ ընտանիքներ նորէն պաւաս չեն թերկղզիին մէջ։ Կալիցիոյ մէջ մանաւանդ, եւ Գիպզէյի մէջ, յաճախ կը հանդիպի մարդ ընտանիքներու որոնք 12-15 զաւակ ունին։ Ափրիկեցիք իսկ, նահապետական ընտանիքներու բազմաթիւ պարագաներ կը ներկայացնեն, թէպէտ անոնց մէջ բազմամարդութեան շարժումը կայուն հանգամանք մը ունի, ինչ որ պէտք է վերագրել որդեսպանութեան։

Խօսինք հիմա Ֆրանսացիներու վրայ։ Բացատրելու համար Ֆրանսայի ժողովրդական ատիճանական նուազումը, տեսութիւններ կը ներկայացուին մեզ, զորս պէտք է ապացուցանել։ Կ'ըսեն թէ՝ ցեղերը չեն կրնար խուսափիլ այն անողոք օրէնքէն որ կը պատմարէ թէ, ընութեան մէջ, ամէն ինչ ծնունդէն ճամբայ կ'առնէ դէպ ի մահ։

Ֆրանսական ցեղը կ'ըսեն այս տեսութիւնները ընողները, որ ամէնէն հեռաւոր տեղերու մէջ իր զաւակները ունի, կը զգայ հիմա ծերութեան մռայլ օրերը —ծառի մը նման որ փճացած է առատ պտղաբերութենէ, և զոր փայտատը քիչ առենէն փայտի պիտի վերածէ։

Իտալական ցեղը, որ աւելի հին է մերինէն, ամէն տարի բազմաթիւ ժողովուրդ չի՞ դրկեր դէպ ի Նոր-Աշխարհ։ Քանատայի Ֆրանսացիները համբաւաւոր չեն իրենց արտասովոր ծնունդականութեամբ, ինչ որ սպառնալիք մը եղած է անգլեւսաքսոն տարրին՝ Սէն Լոուէնի մէջ։

Բայց պէտք է սահմանագլուխը անցնիլ, մեր ցեղին ծնունդական կարողութեան ապացոյցները գտնելու համար։ Բարիզի մէջ իսկ, չը կա՞ն ընտանիքներ որոնք տասը կամ տասներկու զաւակներ ունենան։

Ֆրանսական այժմու մամուլը, որուն կը յայտնեմ հոս իմ խորին երախտագիտութիւնս, ետ չի կենար միշտ հանրութեան ուշադրութիւնը հրաւիրելէ չահեկանութիւն ունեցող նահապետական ամբողջ ընտանիքներու բազմաթիւ պէտքերուն և հաղուագիտ ուրախութիւններուն վրայ։ Այսպէս առտուան թերթ մը, իր ընթերցողներուն կը ծանուցանէր թէ, Իվրիթոյն մտիկ, Ֆավիլլի գաւառին մէջ, ընտանիքի ութը քաջ մայրեր իննսուներկուեց զաւակ ունէին իրենց մէջ, ամէ՛ն տարիքէ որոնց ամէնքն ալ առողջ։

Այս բարի ֆրանսուհիները հողագործներու կիներ են, և իրենք իսկ կ'աշխատին գաւառին ագարակապաններուն քով, հունձք քաղելով, հոգ չէ թէ ընտանիքի ծանր հոգերով ալ բեռնաւորուած ըլլան։

Անանցմէ մին, Տիկին Պըլէ, որ 45 տարեկան է, տասնըութը զաւակ աշխարհ բերաւ, որոնց 14ը ողջ են։ Անդրանիկը քսանըեօթը տարեկան է, ու վերջինը հինգ։ Անոր դրացուհին, Տիկին Օզմօնտ, տասնչորս հատ ունի։ Գաւառին մէջ գտնուող երեք ընտանիքներ ալ տասնըմեկական զաւակ ունին։

Եթէ քանի մը միլիոն ընտանիքներ ալ այսպէս ըլլային, Ֆրանսայի ծնունդականութեան վիճակը իր բնական երեւոյթը պիտի ունենար։

Տասնըմեկ, տասնըհինգ զաւակ։ Ահա, ինչ որ սոսկումի աղաղակներ արձակել պիտի տայ սակայն Մալթուզականներուն։ Բայց թո՛ղ պահեն իրենց ձայները։

Ահա Ֆրէդնուա ընտանիքը, որուն գոյութիւնը մատնանշեց Ժուռնալ 1903 Մարտին, անոր մանչերուն անդրանիկին եկած վիճակահանութեան մը առթիւ։ Ընտանիքին հայրը այն ատեն տասնըութը զաւակ ունէր։ Անկից ի վեր չատցած է հիմա։

Ուրիշ ընտանիք մը, գրեթէ նոյնքան բազմանդամ, Սէն Սուլբէի եռանդուն հողագործներէն մէկը, տասնըութը զաւակ ունի, որոնց ամէնքն ալ կ'աշխատին ագարակներուն մէջ։ Նշանակելի է դարձեալ պարզ ձկնորսի մը Բուլիկէնի ընտանիքը որ 18 հատ ունի։

Շէֆիվ անուն ընտանիք մըն ալ կայ, որուն պէտք պարզ գործաւոր մըն է և կրցած է ապրեցնել իր քսան զաւակները միմիայն իր թոշակով։

Ասոնց չարքին իբր դափնի կրնամ զետեղել հոս Մ. Նոէի, փայտահատի մը ընտանիքը, որ քսանըհինգ զաւակներ ունի։

Մարդ կը փորձուի կարծելու թէ այս թիւերը բացառութիւն կը կազմեն։ Կ'ուզէ՞ք գիտնալ թէ առաջին անգամ ինչ արդիւնք առաջ եկաւ, երբ լրագիր մը բազմանդամ ընտանիքներու մրցումը հաստատեց։ Քաղաքապետներ, բժիշկներ, երէցներ նամակներով ծանուցին թէ, իմ նշանակած ընտանիքներէս զատ, դեռ շատ մը բազմանդամ ընտանիքներ կան։

Այսպէս, Մ. Շասանեռոի ընտանիքը քսանեռեմ, Մ. Հոլթի ընտանիքը, քսանըմեկ, Մ. Լեպոնոնի ընտանիքը, քսան և Մ. Քէսպրոնի ընտանիքը տասնըվեցը զաւակ ունին։

Զեմ ուզեր ընթերցողին ուշադրութիւնը վրիպեցնել, սակայն պիտի մատնանշեմ հոս թէ այս մրցումը ապացոյց մը եղաւ հաստատելու թէ Ֆրանսայի ուրիշ երեք ընտանիքներ ալ կային, որոնց իւրաքանչիւրը տասնըութը զաւակներէ կը բաղկանար և հօրը հատ ալ ուրիշ ընտանիքներ որոնց իւրաքանչիւրը կը բաղկանար տասնըեօթը զաւակներէ։

Այս բոլոր լաւագոյն հարերը կ'ապացուցանեն թէ Ֆրանսական ցեղը չէ կորնչուցած իր ծնունդական յատկութիւնները, հոգ չէ թէ անգին զոհողութիւններով և անձնուիրութիւններով։

Բայց չը բաւեր միայն նշանակել բազմանդամ ընտանիքներու գոյութիւնը։ Պէտք է քաջալերել զանոնք, կամ, եթէ նախամեծար կը համարուի այս բառը, զանոնք պաշտպանել։ — Կը վարձարէն, կ'ըսեր օր մը, բարի գիւղացի մը, կենդանարոյծները, և ո՛չ մէկ գթութեան կ'արժանացնեն մեզ որ զաւակ կ'ունենանք։

Բայց ինչո՞ւ խօսիլ գթութեան վրայ։ Չէ՞ մի որ բազմանդամ ընտանիքները արդէն իրաւունք ունին խնդրելու, պահանջելու։ Ուշ կամ կանուխ, ես բացարձակ համոզումը ունիմ թէ այս ընտանիքները Ֆրանսական խորհրդարաններուն մէջ մեծամասնութիւն մը պիտի գտնեն որ իրենց չահերը պիտի պաշտպանէ։

Առաջին բարեփոխութիւնները կ'ըզգացուին արդէն։ Մինչ Գերմանիոյ, Անգլիոյ, Զուիցերիոյ, Շուէյտի և Նորվէկիոյ մէջ աղաքները ամբողջ տոմսակի արժէքը կը վճարեն այն ատեն երբ հասած են տասը տարեկանին, Ֆրանսացիները տասներեքին միայն ստիպուած են ընդհանուր ազատոյցին համար վճարել։ Ռուսիոյ մէջ, չորսէն տասը տարեկան մի միայն քառորդ տոմսակ կը վճարեն։

Ասոնցմէ զատ ուրիշ աւելի կարեւոր բարեփոխութիւններ պէտք են։ Նախ՝ բազմանդամ ընտանիքները պէտք է քիչ տուրք վճարեն։ Առաջարկողներ պիտի ըլլան թէ այդ պարտադիր մեծ ծախքեր առաջ պիտի գան, և ինչպէս կարելի պիտի ըլլայ գոհացում տալ ասոնց։

Ընթերցողը անմիջապէս պիտի պատասխանէ,

—Ամուրիները պէտք է որ վճարեն այս ծախքերը։

Եւ ասիկա արդարութիւն պիտի ըլլայ։ Պատութիւնը, ընկերութիւնը իրաւունք և պարտականութիւն ունին այս անզաւակ քաղաքացիներէն պահանջել որ իրենց դրամներով դնեն ուրիշներու զաւակները մեծցնեն։

Զենք պահանջեր որ ամուրիները ֆրանս. ազգին չրջանակէն վտարուին։ Ինչ որ կը պահանջենք և ինչ որ ձեռք պիտի բերենք, պարզապէս ընկերային հաւասարակշռութեան մը հաստատութիւնն է։

Է. Բիր

Մերակուսական

ԱՌՏՆԻՆ ԴԵՂԱԳԻՐՆԵՐ

ԶՂԱՑԻՆ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ ունեցող անձինք երբ ընկուզի կանանչ տերեւը եռացնելով ջուրը խմեն օգտակար է անոնց համար։

ՈՏՔԵՐՈՒՆ ՇԱՏ ՔՐՏՆԵԼՈՒՆ ԴԷՄ

100ին 10 համեմատութեամբ ասիs frozեքf 100ին 90 ջուրի մէջ հալեցնելէն եռաքը, ոտքերը այս ջուրին մէջ լուալու է։

ԳԼԽՈՒ ԹԵՓԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

200 կրամ վարդի ջուր,
200 » Վան սէվէթայի ջուր,
10 » Աբթար հաղը,
5 » Եպպանի գաղիքան բուհու.

Այս դեղերը լաւ մը իրարու խառնելէն հաքը առաւօտ իրկուն գլուխը լուալու է. բայց գլխուն մազերը կարճ կարուելու են։

ԳԻՏՆԱԼ ԹԷ ՆՆԵԼԻՔ ՏՂԱՆ ՄԱՆՁ Է ԹԷ ԱՂՋԻԿ

Սանթիակօ քաղաքին բժիշկներէն Մը. Պէտար կը պնդէ թէ կրնայ գիտնալ թէ կնոջ մը ծնելիք զաւակը մանչ է թէ աղջիկ։ Ասուսարիկ թէ ինչպէս. եթէ յդի կնոջ մը սրտին բաբախումը 135 անգամը չանցնի, ծնելիքը մանչ է. եթէ սիրտը 145 անգամէն աւելի զարնէ, ծնելիքը աղջիկ է։ Եթէ բաբախումը 135ի և 145ի մէջտեղ տարբերի, ծնելիքը զաւակը ինչ սեռի պատկանիլը չի կրնար գիտցուիլ։ Ցիշեալ բժիշկը յենլով կատարած փորձերուն վրայ կը յաւառի ըսելով թէ՝ հարիւր յդի կնիկներ քննած է, որոնցմէ ութսունին ինչ սեռէ զաւակ ունենալը չէ կրցած հասկնալ, մինչդեռ քննումը երկուքին մանչ կամ աղջիկ ծնանիլը կանխագուշակած է։ Անոնք որ չատ հետաքրքիր են գիտնալ յդի կնոջ մը ծնանելիք զաւակին ո՛ր սեռէ ըլլալը, իրենց անյագ հետաքրքրութեան կրնան գոհացում տալ վերոյիշեալ փորձը կատարելով։

ՐՕՄԱԹԻԶՄԱՒ (եռ) ԴԷՄ

Լոգարանին մէջ դոյլ մը ջուր պարպելէն ետքը մէջը 200 կրամ քեռաֆուրի մէջ հալեցուած ամոնեակ (նիշատիր) և 1000 կրամ ալ սովորական աղ լեցընելու է։ Ասոր վրայ քանի մը դոյլ ջուր եւս աւելցնելով կարմրցուած շերեփով կամ ոեէ երկաթի կտորով մը խառնելու է. յետոյ այս ջուրով լոգանալու է. քիչ ժամանակի մէջ կ'անհետի յոգնաւէրը։

ՔԻԹԷՆ ԶԱՁԱՆ ԱՐԻՒՆԸ ԴԱԴՐԵՑՆԵԼ

Եղիէմն (ըսբրզան օրու) ջուրը հանելէն և կտոր մը բամբակը անոր մէջ թրջելէն ետքը քթին արիւնած ծակին դէմ դնելու է. անմիջապէս արիւնը կը դադրի։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹՈՒՐԹՈՆԸ 94

ԶԻՆԱՐՔԱԼԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՓԱՐԱՑՈՎ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԻԴ.

ԶԻՆԱԿԱՆ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԸ ԲԵՔԻՆ

Լավառէա ցաւ յայտնեց միսիոնարին նկատմամբ սանկ խոչանգումներ տեղի ունենալուն վրայ։ Քահանան բաւ որ Զինաստանի մէջ ամբողջ միսիոնարներուն ուսանող ապագան այս է։ Ցետոյ խօսքին ընթացքը փոխելով։

—Այս ցաւալի պարագաները վերջնէնք ու քիչ մըն ալ քու վրայ խորհինք, ըսաւ։ Եթէ անտեղութիւն մը չէք տեսներ, կ'աղաչեմ հաճեցէք ըսել թէ ինչ ցաւալի պարագաներու տակ այս դժոխքը եկած ինկած էք։

Լավառէա քահանային այս հարցումին վրայ, Բարիզէն մեկնելէն ի վեր, ինչ որ պատահած էր ամէնքը մանրամասնաբար պատմեց։

—Բացայայտ կ'երեւի որ Զինու ֆրանմասօնները զձեզ կը պաշտպանեն, ըսաւ քահանան։ Ճամբան չղթային փոխուիլը ձեր յոգնութիւնները թեթեւցնելու համար, նաւով ճամբորդութեան պատրաստութիւնը, ասոնց ամէնքը արդիւնք են չինական ֆրանմասօններու պաշտպանութեանը։ Աստուած տար որ այս մարդիկը ազատութիւնդ ալ յանձնէին։

—Զուր յոյս, մայրաց Լավառէա, վաղը Հոկտ. 22 չէ՞։ Ես պիտի գլխատուիմ։

—Ուրեմն աղօթենք Աստուծոյ որ այն օրը դիւրութիւն մը չնորհէ ձեզի անկէ փրկելու համար։

Երկու Ֆրանսացիները տրտում տրտում խօսակցելէ ետք լռեցին։ Բանտին մէջ երկար ժամանակ խոր լռութիւն տիրեց։ Ժամերը կամաց կամաց սահեցան, առտու եղաւ։ Լավառէա մինակ մխիթարութիւն մը ունեցած էր հիմա, այսինքն թէ մօտ ատենէն պիտի վերջանային իր տանջանքները և գլխատուելով պիտի միանար իր նախնեաց։ Ցուսահատութիւնը մինչեւ իրիկուն տեւեց։ Թէեւ մեռնելէ վախցող մարդ չէր, բայց ամէն անգամ որ նրա կառողութեան առնէր թէ մահը պիտի բաժնէր զինք Միս Օռէթէն և աղջիկը իր պատճառով դժբաղդ պիտի ըլլար կեանքին մէջ, յուսահատութեան խորերը կը թաղուէր անմխիթար։ Գիշերն ալ անքաղաքարեի յուզումներով անցուց երիտասարդը, որուն ականջներուն անուելի աղմուկներ կուգային ու զինք ոտքերնիդ ոստ կ'արթնցնէին խոր քունէն։ Վերջապէս երբ կառավնատ տանելու համար զայն առնելու եկան, այնպէս ուժէ ինկած էր որ քալելու կարողութիւն իսկ չունէր։ Դահիճները սակայն բնաւ կարեւորութիւն չտալով անոր ատիպեցին որ ճամբայ իյնայ։ Մինչեւ Լավառէա այս տարօրինակ տարան տեսնելուն պէս հասկցաւ թէ ինչո՞ւ համար անհամար բազմութիւն մը խռնուած էր փողոցներուն մէջ. այն օրը օդապարիկ պիտի թռցնէին և Զինաստանի ամէն կողմերէն անհամար բազմութիւն մը հաւաքուած էր հոն այս նորօրինակ երեւոյթը դիտելու։ Հրապարակը չրջապատուած էր փայլուն հագուստներ կրող Մանչու զինուորներով որոնք կը հակէին ընդհանուր կարգապահութեան։ Երիտասարդը օդապարիկէն գրաւուած՝ պահ մը մոռցաւ իր տխուր կացութիւնը, բայց երբ կամուրջէն անցնելով կանգ առին, այն ատեն պաղ քրտինք մը ողողեց թշուառ Լավառէայի ճակատը. հրապարակին աջ կողմը բարձրացած կառափնատին սանդուխներուն առջեւ կը կենային բնքիի դահիճն ու անոր օգնականները. ասոնք լայն թեւով կապոյտ վերարկուներ և դեղին մետաքսով բանուած կրծանոցներ հագած էին։ Դահիճներուն քով էր նաև գլխատման յատուկ տախտակն ու դատարիքը որուն մէջ պիտի դրուէր գլուխը՝ կարուելէ ետք։ Լավառէա այս ամենուն ակնարկեց թէ ինչո՞ւ համար անհամար բազմութիւն մը խռնուած էր փողոցներուն մէջ. այն օրը դատապարտեալ պիտի թռցնէին և Զինաստանի ամէն կողմերէն անհամար բազմութիւն մը հաւաքուած էր հոն այս նորօրինակ երեւոյթը դիտելու։ Հրապարակը չրջապատուած էր փայլուն հագուստներ կրող Մանչու զինուորներով որոնք կը հակէին ընդհանուր կարգապահութեան։ Երիտասարդը օդապարիկէն գրաւուած՝ պահ մը մոռցաւ իր տխուր կացութիւնը, բայց երբ կամուրջէն անցնելով կանգ առին, այն ատեն պաղ քրտինք մը ողողեց թշուառ Լավառէայի ճակատը. հրապարակին աջ կողմը բարձրացած կառափնատին սանդուխներուն առջեւ կը կենային բնքիի դահիճն ու անոր օգնականները. ասոնք լայն թեւով կապոյտ վերարկուներ և դեղին մետաքսով բանուած կրծանոցներ հագած էին։ Դահիճներուն քով էր նաև գլխատման յատուկ տախտակն ու դատարիքը որուն մէջ պիտի դրուէր գլուխը՝ կարուելէ ետք։ Լավառէա այս տարօրինակ տարան տեսնելուն պէս հասկցաւ թէ ինչո՞ւ համար անհամար բազմութիւն մը խռնուած էր փողոցներուն մէջ. այն օրը օդապարիկ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ

ԾՈՎԱՅԻՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ

ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒՄԻՆ ՀԱՄԱՐ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գերման կառավարութիւնը փութոյ պնդութեամբ կը պատրաստէ նաւային նոր շինութեանց ընդարձակ ծրագիրը Ռայխսթաքին մատուցուելու համար։ Մինչազգային կացութեան նոր պահանջումներուն համապատասխան ծրագիր մըն է ասիկա։ Գաղթային գերման նաւատորմին զօրացումը առ այժմ մէկ կողմ թողուած է, և մեծ կարեւորութիւն տրուած է մասնաւորապէս աւելցնելու գերմանական ծովեզերքները պաշտպանելու յատկացուած ներքին նաւատորմիղին։ Արտասովոր ջանքեր պիտի բլլան թորպիլական տորմիղին յաւելման համար, խոշոր զրահաւորներուն տարողութեան չափը պիտի բարձրանայ, և այս պատճառաւ նաւային ծախքերուն ելմտացոյցը հարիւրին յիսուն պիտի բարձրանայ։ Բիւլի ջրանցքաւելի պիտի խորուենայ այս ներքին խոշոր զրահաւորներուն պատճառաւ, և նոր թունէր չինել հարկ պիտի ըլլայ։ Որպէս զի այս բոլոր ծախքերուն կարենայ դիմանալ գերման կայսրութիւնը Դաշնակցական Տէրութիւնը տուրքերուն բարձրացման համար նոր ծրագիր մըն ալ կը պատրաստէ, գերման նաւատորմին մօտալուտ զօրացումը առաջ բերելու նպատակաւ։

*** Մինչ այս մինչ այն, Գերմանիոյ և Անգլիոյ յարաբերութիւնները երթալով փոփոխ հանգամանք մը կ'առնեն։ Գերման մամուլը ամէն ժամանակէ աւելի ուժգնութեամբ Անգլիոյ վրայ կը յարձակի, անախորժ յայտարարութիւններ ընելով անգլիական կառավարութեան բռնած ընթացքին վրայ, և էտուարտ թագաւորին հակագերման ըղձումներուն վրայ այլ ընդ այլոյ մեկնութիւններ տալով։ Իրենց վերջին յայտնութիւնը ա՛յն է թէ Լոնտոնի արտաքին գործոց Պաշտօնարանը այս միջոցիս կ'ջղայի ուշի ուշով Ռուսիոյ հետ ծանօթ համաձայնութիւնը ձեռք բերելու։ Բեթերսպուրգի անգլիական դեսպանին՝ Զարին հետ ունեցած մէկ ժամուան տեսակցութիւնը օրուան խնդիր դարձած է։ Զարը յատուկ կառք ղրկելով դեսպանը Բեթերհոֆ հրաւիրեր է, և գլուխ գլխի կարեւոր խորհրդակցութենէ մը վերջ դեսպանը Լոնտոն մեկներ է իր կառավարութեան կարեւոր զեկուցումներ ընելու նպատակաւ։ Այս ամէնը ուղղակի Գերմանիոյ դէմ ուղղուած անգլիական հընարքներ կը համարի գերման մամուլը։ Անգլիական թերթերը չատ համակրալից յօդուածներ կը հրատարակեն Ռուսիոյ համար, և անոր ներքին տնտեսական կացութեան վրայ ո՛չ մեկնութիւն կուտան, ոչ ալ յօդուած կը գրեն, ինչպէս կ'ընէին ասկէց առաջ։ Թայմզ և Տէյլի Թէլէկրաֆ կը յայտարարեն թէ այս այսպէս երթալով, կ'երեւի թէ Գերմանիոյ և Անգլիոյ յարաբերութիւնները բարւոքելու երեւոյթ չունին։ Մանաւանդ Տէյլի Թէլէկրաֆի վերջին խմբագրականը ցոյց կուտայ թէ Անգլիոյ քաղաքականութեան նպատակն է կղզիացնել Գերմանիան արտաքին այնարհավարութեան մէջ, մեծ միութիւն մը կազմակերպելով Ամերիկայի, Ֆրանսայի, Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ։ Տէյլի Թէլէկրաֆ կը յայտարարէ թէ այս Տէրութեանց հետ ձեռք թօթուելով Անգլիա իր դաղթային ինչ ինչ խնդիրները կարգադրեց կամ պիտի կարգադրէ, բայց Գերմանիոյ հետ յատկապէս ձեռք թօթուելու պէտք չունինք, որովհետեւ աշխարհի ո և է կողմը անոր հետ սահմանակից չենք, և գաղթային խնդիր չունինք անոր հետ։ Բայց եթէ Գերմանիա անպատճառ կ'ուզէ որ իրեն հետ ալ ձեռք թօթուենք, իր բռնած ընթացքը չի քաջալերեր մեզ այդ սիրաղեղ բարեկամական ցոյցը ընելու իրեն։ Եթէ գիտնանք որ Գերմանիա իր վաճառականութեան և ճարտարարուեստին համար միայն կ'աշխատի և եւրոպական քարտէսին վրայ փոփոխութիւն առաջ բերելու փափաք և կամք չունի, այն ատեն Անգլիա պատճառ մը չունի որ իրեն հետ չփութայ ձեռք թօթուել։ բայց Անգլիա չի կրնար ներել որ Գերմանիա սա կամ նա պատճառաւ մարդ ընդ մարդ Ֆրանսայի վրայ յարձակելու երեւոյթը տայ իր քաղաքականութեան, Անգլիա պիտի չթողուարէ այսպիսի գերման քաղաքականութիւն մը։ Մեր փափաքը ա՛յն է որ ամբողջ աշխարհի վրայ խաղաղութիւնը թագաւորէ, և եթէ իրօք ա՛յս է Գերմանիոյ ալ փափաքը, ուրեմն այսօրուընէ իսկ գերմանեւանդլիական համաձայնութիւնը կայ և կը մնայ։

*** Լորտ Ռոզպերի Սթուրպրիճի մէջ բանախօսութիւն մը արտասանելով, յայտարարեց թէ Ճապոնի հետ առաջին պայմանագրութենէն վերջ երկրորդը բնական էր, թէեւ իրաւ է որ Մեծն Բրիտանիա այս կերպով մեծ պատասխանատուութեան տակ մնաց։ Լորտ Ռոզպերի չատ ուրախ է Ֆրանսայի հետ համաձայնութեան վրայ, բայց չի կրնար ըմբռնել թէ ինչո՞ւ այս համաձայնութիւնը ա՛նքան սաստիկ հակաճառութիւններու նիւթ կ'ըլլայ Գերմանիոյ մէջ։ Այս վիճաբանութիւնը կրնայ ծանր պատասխանատուութիւն առաջ բերել։ Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ խիստ լուրջ վտանգ մըն է այս կացութիւնը, որ երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները կրնայ թունաւորել։ Գերմանիոյ դէմ անքաւելի թշնամութիւն մը չէ անգլեւֆրանսական համաձայնութիւնը։ Լորտ Ռոզպերի ի վերջոյ յայտարարեց թէ Ազատականները ևս համամիտ են Լորտ Լէնսդաունի քաղաքականութեան, որ Մարոքեան պայմանագրութիւնը կնքեց Ֆրանսայի հետ, որովհետեւ ասով ապահովուեցաւ Մեծին Բրիտանիոյ ներկայ արտաքին աշխարհավարութիւնը։

*** Լոնտոնի և Պերլինի միջեւ ներկայ կացութիւնը տմանք կը նմանցնեն ճշդիւ ա՛յն կացութեան, որ 1870էն առաջ կար Բարիզի և Պերլինի միջեւ։

*** Գերման կառավարութիւնը լրագրական այս պայքարը չատ օգտակար չնկատելով Գերմանիոյ չարերուն, սկսած է յորդորներ ուղղել հանդուգնական հրատարակութիւններ ընող կարգ մը գերման ծայրայեղ թերթերու։

*** Էնս տր Բառիի Մատրիտի թղթակիցը հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է, որուն կարեւորութիւնը բացայայտ է.—

«Մ. Լուպէի Սպանիայէն Ֆրանսա վերադարձը պատնէշ մը եղած է անգլեֆրանսական համաձայնութեան նոր ցոյցի մը։ Ինչպէս գիտէք, Նախագահ կիրարկի օր ժամը 3ին Լեոն Կամպեթքա յաճախաւոր պիտի նստի իր զինուորական և քաղաքային հետեւորդներով։ Ձիպրալթարի առջեւէն անցած ատեն վենտատական բացառիկ պատիւներ պիտի ընծայուին իրեն, 101 թնդանօթի ողջոյն։ Անգլիոյ Միջերկրականի Նաւատորմին մէկ նաւաբաժինը ընդ առաջ պիտի ղրկուի Մ. Լուպէի։ Անգլիական կառավարութիւնը պիտի աշխատի համոզել նախագահը որ Ձիպրալթար այցելէ, բայց կարծեմ թէ Մ. Լուպէ պիտի չընդունի, որովհետեւ կը փափաքի Ֆրանսա գտնուիլ Հոկտ. 30ին Խորհրդարանին բացման համար։ Անգլիացիք իրենց տրամադրելի բոլոր միջոցներով կ'աշխատին ապացուցանել Թանէրի մօտ թէ Ֆրանսայի և Անգլիոյ միջեւ մտերմական յարաբերութիւնները երբեք փոփոխութիւն չեն կրած ծանօթ դէպքերէն ի վեր։ Գերման մամուլին հականգլիական յայտարարութեանց նոր գրգիռ մը պիտի ըլլայ այս պարագան։»

ՄԱՐՕՔԻ ԺՈՂՈՎԸ.— Հոկտ. 18ի առաւօտ կանուխ Մարոքի Էմիրը ընդունեց ֆրանսական դեսպան Ռընէ Թրանտրէն, և մէկ ժամ վերջ ալ գերման դեսպան Թաթենպախը, որոնք Մարոքի ժողովին ծրագիրը պարզեցին, որուն հաւանեցաւ Էմիրը։ Ժողովը Դեկտ.ին պիտի գումարուի Ալժէզիրասի մէջ։

Ալժէզիրաս փոքրիկ քաղաք մըն է Սպանիոյ Գասիքա գաւառին մէջ, Ալժէզիրասի ծովածոցին արեւմտեան եզերքին վրայ։ Սուեզեան ծովեզերքին վրայ մէկ ժամ անդին կը գտնուի Ճիպրալթար։ Ալժէզիրաս լաւ շինուած քաղաք մըն է և ունի փառաւոր եկեղեցիներ և վանքեր։ Բայց ընդհակառակը մէկ հանդուսաւէտ պանդոկ միայն ունի, և այն ալ մէկ շաբաթ առաջ Սպանիոյ կառավարութեան կողմէ վարձուեցաւ իր պատուիրակներուն համար։ Ալժէզիրասի բնակիչներուն թիւն է դրեթէ 12,400։ Հին Մաւրիտանացիք առաջին անգամ Եւրոպայի մէջ այս քաղաքը գրաւած էին։

*** Մարոքցի յեղուգակներուն ձեռք ինկած անգլիացի սպայ Հէթրն ազատարանքով հետեւեալը գրած է իր գրպանի յուշատետրին մէկ թուղթին վրայ իր ձերբակալութենէն անմիջապէս վերջ.—

«Անշուշտ իմացաք թէ Մարոքցիները բռնեցին զիս։ Մինչեւ հիմա չատ լաւ վարուեցան մեզի հետ։ Մարոքցի հետեւորդներով ճամբայ ելան էնք, և Սեւթայէն քիչ մը անդին մեծ ժիրոր մը լսեցինք մեր հետեւորդներուն կողմէ, որոնք ծուղակի մը մէջ ինկած էին։ Այն միջոցին բլուրի մը վեր կ'ելնէինք ձիով՝ երկու կողմերիս ապառաժ։ Սկսանք մեր ռիվոլվէրները լեցընել, բայց յանկարծ երկաւ հրացանի քիթեր երեսիս դէմ մնկուած տեսայ, և մարդ մըն ալ ձիուս պախուցէն բռնած էր։ Պարզապէս ծուղակը ինկած էինք։»

ՃԱՌՈՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐ.—Քուրէի մէջ երկու զրահապատ նոր յածանաւեր կը շինուին, որոնք պիտի անուանուին Ցաուրուպա և Իֆմա։ Եօթանասնքսի մէջ ալ զրահապատ յածանաւ մը և զրահաւոր մը կը շինուին, և պիտի կոչուին Սացուսմա և Քուրուսմա։ Ասոնցմէ անմիջապէս վերջ պիտի շինուին ուրիշ զրահաւոր մը և զրահապատ յածանաւ մը, որոնք պիտի յորջորջուին Ակիթ Իպուսի։

*** Ծովակալ Թոկոյի Թօքիօ այցելութեան առթիւ թերթերը կը ծանուցանեն թէ Թոկօ 1904 օգս. 10ի Բորի Արթուրի ռուսական նաւատորմին յարձակումէն ի վեր մինչեւ Դեկտեմբերի կիսուն երբեք խարխս չնետեց։ Քաջամարտիկ սպային անխոնջ արթնութեան և կորովի ճիգերուն այս պերճախօս վկայութիւնը մեծ տպաւորութիւն ըրած է իր հայրենակիցներուն մտքին վրայ, որոնց հիացումը հետզհետէ կ'աճի իրենց նաւային դիւցազնին նկատմամբ։

*** Թոքիոյի Ուէյնօ Բառքին մէջ Բաղաքապետութիւնը ծովակալ Թոկոյի նուիրեց բարի գալստեան ուղերձ մը, որուն ծովակալը պատասխանեց իր սովորական համառօտ բառերով, իր յաղթութիւնը վերագրելով իր մարդոց քաջութեան։ Ընդարձակ միջոցը լեցուած էր հարիւր հազարաւոր ծափահարող բազմութեամբ, և չորս մղոն երկայն ճամբան լեցուած էր մարդկային գլուխներով։ Ծովակալ Թոկոյի կառքը զարդարուած էր գեղեցիկ և բազմագունեան ծաղիկներով։ Ժողովուրդը կառքին երկու կողմերը խռնուած էր երերցնելով իրենց ձեռքերը Պանզայ աղաղակելով։ Առանց զարդարանքի բնաւ չէնք չկար քաղաքին մէջ, Թոկոյի կառքին առջեւէն գացող քաղաքապետութեան նախագահին և անդամներուն կառքին ձիերէն մին խրտչելով, յանկարծ ինկաւ մեռաւ։

ՕՐ. ԱԼԻՍ ՐՈՒԶՎԷԼԹ.— Նախագահին աղջիկը, Օր. Ալիս Ռուզվէլթ, որ պատերազմական նախարար Մր. Թաֆթի և բազում ամերիկացի տիկիններու և ճէնթլմէններու ընկերակցութեամբ Մ. Արեւելք այցելութեան գացած էր, անցեալ օր Սան Ֆրանչիսքոյի ցամաքը ելաւ և կը փութայ Ուաշինկթընն հասնիլ իր սիրեցեալ ծնողաց մօտ։ Մաղկատի օրիորդը, որ ոգի առողջ է, իմացուց տեղեկագիրներուն թէ սքանչելի ժամանակ անցուցած էր, և ամէն օր վայելքներ ունէր, բայց այսուհանդերձ հոգնածուած է թէ, ըսաւ, «Ամերիկայի պէս երկիր չկայ»։ Օրիորդը յայտնեց թէ իրեն չատ ցաւ պատճառած էին իր նկատմամբ Ամերիկա հեռագրուած քանի մը տեղեկութիւնները իր ճամբորդութեան մասին։ Զոր օրինակ, ըսաւ, բոլորովին անհիմն էր այն լուրը թէ՝ Օրիորդը նաւուն չորմաթը ինկած ըլլայ իր մէկ ընկերուհին չարաճճիութեամբ։ Բոլորովին անհիմն է նաև այն լուրը թի Սուլթան արքիպեղագոսին ցեղապետը առաջարկած ըլլայ իրեն հետ կարգուիլ։ Օր. Ռուզվէլթ յայտարարեց նաև թէ ամերիկեան թերթերուն ըսածին չափ նուէրներ չէ ընդունած։ Իր ճամբորդութեան վրայ մանրամասնութիւններ չտուաւ, յարելով թէ իր հայրը արգիլած է իրեն լրագրի թղթակիցներուն հետ խօսքի բռնուիլ այս մասին։ Սան Ֆրանչիսքոյի մաքսային իշխանութիւնք ուզեցին առանց իր գոյքերը քննելու օրիորդը անցունել, բայց օրիորդ Ալիս մերժեց ըսելով թէ պէտք է իրեն հետ վարուիլ այնպէս ինչպէս պիտի վարուէին ամերիկացի ուրիշ ոևէ աղջկան մը հետ։ Հետեւաբար իր գոյքերը քննուեցան, բայց մաքս առնուելիք բան մը չգտնուեցաւ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹԻՊԷԹ.— Անգլ. Հնդկաստանի կառավարութիւնը կալուէսի իշխանին այցելութեան առթիւ Հնդկաստան հրաւիրեց Պութանի ցեղապետը՝ Թոնկա Բէնլօր, Թիպէթի սահմանակից Տէրութեան կարեւոր վեհապետը, Թիպէթի գերիշխանութեան տակ։ Այս իրողութիւնը մեծ կարեւորութիւն ունի Անգլիոյ համար, որովհետեւ 1865էն ի վեր այդ երկրին հետ բնաւ յարաբերութիւն չէր ըրած հնդկական կառավարութիւնը։ Ցեղապետին կողմէ այս այցելութեան հրաւէրին ընդունելութիւնը ապացոյց մըն է թէ Թիպէթ Սընկհրզպէնտի վերջին արշաւանքէն հետեւանօք հնդկական ազդեցութեան տակ ինկած է։ Պութան կը գտնուի Շումպի Հովիտին արեւելեան կողմը, որ Հնդկաստանէն Թիպէթ տանող միակ ճամբան է։ Պութանցիները ծագմամբ և կրօնքով նոյն են Թիպէթցիներուն հետ։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Վեց գոգեր Մոսկուայի միջազգային վաճառականութեան Պանքային Լիպաւի մասնաճիւղէն 35000 բուպլ գողցան։ Հինգը ձերբակալուեցան, որոնց վրայ գտնուեցաւ 20000 բուպլ, վեցերորդը փախած է 15000 բուպլ տանելով հետը։

ՋԱՐԸ.— Բեթերսպուրգի թերթերը կը ծանուցանեն թէ Վեհ. Զարը մասդիր է Գօրէնկ երթալ երկու ամսուան օդափոխութեան համար։

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ արտասահմանի հետ ունեցած վաճառականութիւնը գրեթէ դադրած է, կը գրեն Ռուս թերթերը, տնտեսական կացութեան հետեւանօք։ Ցոյս կը յայտնուի թէ յառաջիկայ ռուսական փոխառութիւնը պիտի բարւոքէ Ռուսիոյ վաճառականութեան և ճարտարուեստին կացութիւնը։

ՄՕԼԹՔԷԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԻՆ ԲԱՑՈՒՄԸ.— Գերմանիոյ մէջ զինուորական մեծ տոն մըն էր Եշ. օրը, երբ Պերլինի Թիրկարթընի արքայական հրապարակին վրայ բացուեցաւ Մօլթքէի յիշատակարանին, որուն կոթողին միւս կողմը կը բարձրանայ Պիզմարքի յիշատակարանը։ Մօլթքէի յիշատակարանին համար հինգ տարիէ ի վեր այլասաութիւնները կը շարունակուէին։ Արձանը համակ մարմարիոնէ է, մարդաչափ բարձրութեամբ, մեծ սպարապետին դիրքը 5½ մէթր բարձր կը վերանայ, կրթնած անզարդ պատուանդանի մը։ Զինուորական վերարկու, սաղաւարտ և թուր կը կրէ, ձեռքերը իրարու վրայ դրած, յառաջ կը նայի թափանցիկ աչքերով, Գերմանիոյ ապագային յառած։ Պատուանդանը վեց մէթր բարձր է, որուն վրայ փորագրուած են Մօլթքէի զինանշանը և անունը։ Արձանագրութիւնը հետեւեալն է.—

«Իրաւասէր Ժողովուրդին Բուն ժամանակին Իրաւասէր Մարդը Իրաւասէր Կառոյցի մէջ։ Աստուծոյ Ցաջողութիւնը Միշտ Կը Վիճակի, Ինչպէս Վիճակեցաւ, Իրաւասէր Կողմին։»

Կայսրը հրամայած էր պարզ չինել յիշատակարանը «առանց կենդանաբանութեան և առանց այլաբանական պատկերներու»։ Յիշատակարանին ճարտարապետական մասը 55 մէթր լայնութիւն ունի։ Մօլթքէի յիշատակարանը մարմարեայ ամէնէն մեծ արձանն է, զոր ունի Պերլին։

Ժամը 11էն սկսեալ մայրաքաղաքին ամէն կողմէն Թիրկարթընը կը հաւաքուէին զօրագունդեր երաժշտախմբերու առաջնորդութեամբ։ Ամբողջ ռազմածաւալ միջոցը, որուն մէկ կողմը Բրանտենպուրգի չէնքը և միւս կողմը արքայական Օպէրայի չէնքը կը բարձրանայ, տօնական համախմբութեան կերպարանք էր։ Յիշատակարանին չուրջը համախմբուած զօրքերուն մէկ մասը միայն կը տեսնուէր։ Մասնաւոր տաղաւարին մէջ կը գտնուէին կայսրը և կայսրուհին, և յարակից տաղաւարներուն մէջ ալ հիւրերը և իշխանուհիները։ Կայսերական տաղաւարին չուրջ հաւաքուած էին փայլուն համազգեստներով գերման բանակին բոլոր բարձրատիճան հրամատարները և սպաները։ Իսկ նոյն տաղաւարին դրան առջեւ անմիջապէս կեցած էին նախարարները գլխաւորութեամբ Վարչապետին, որ Հուսար զօրագունդի պետի համազգեստ կը կրէր։ Բոլոր զօրքերը, դրօշակիր և սուսերակիր, փայլուն տողանցումի մը վերջ չարունեցան յիշատակարանին ստորոտը, Մարէշալին քօղարկեալ դէմքին առջեւ։ Սպիտակ ձողեր կանգնուած էին որոնց վրայէն կը ծածանէին գերմանական կայսրութեան բոլոր դաշնակից դրօշները։ Դրօշներուն մէկ մասը 1870ի պատերազմը կը յիշեցնէին իրենց գնդակահար պատառուածքներով։

Ամէն ոք կայսր գալստեան կը սպասէր։ Վիլհելմ Բ. կայսր գացած էր ընդ առաջ Ֆրիտրիխ Լէօպոլտ իշխանին, որ Ռուսիայէն կը դառնար, բայց քիչ մը ուշացած էր, ռուսական երկաթուղին յապաղած ըլլալուն պատճառաւ։ Կայսրը մեծ համազգեցեալ չէր կրեր, չատ պարզ հագած էր, և երկնի կառքով եկաւ, ինչպէս իր սովորութիւնն է։ Կայսրը կեցաւ կայսերական տաղաւարին դրան առջեւ, և սպայակոյտին պետ զօրավար Շլէֆրն յառաջանալով կարդաց օրուան ճառը, որուն ունկնդրեց Ն. Վեհափառութիւն զինուորականի դիրքով։ Շլիֆրնի ճառէն վերջ, որ քառորդ ժամ տեւեց, կայսրը զինուորական բարեւ տուաւ, ձեռքը սաղաւարտին տանելով։ Անմիջապէս զինուորական քայլերգը նուագուեցաւ, զինուորները Հուրրա՛ աղաղակեցին, և կայսրը նշան ըրաւ ձեռքով յիշատակարանին քօղը վերցնել։ Մօլթքէի մարմարեայ պիտակ մարմինը երեւցաւ, զինուորական պատիւներ եղան, մինչ ժողովրդային հուրրաները օդը կը թնդացնէին։ Բացումին ամբողջ տեւողութեան միջոցին կայսրը տաղաւարին վրայէն չէր բաժնեցած ձեռքը։ Ցետոյ կարգաւ պակները դրուեցան, նախ կայսրը, կայսրուհին և ապա իշխանները։ Կայսրը պատուանդանէն վեր ելաւ, ձեռքովը դրաւ իր պակը, և հոն կեցած՝ ոգեւորեալ խօսակցութիւն մը ունեցաւ ճարտարապետին հետ։ Կայսեր պակը հետեւեալ արձանագրութիւնը կը կրէր.—

«Մեծ կայսեր ամենամեծ զօրավարին։»

*** Բացումէն վերջ տեղի ունեցած զինուորական հացկերոյթին առթիւ Վիլհելմ կայսր հետեւեալ բաժակաճառը արտասանեց.—

«Այսօր երկու բաժակ պիտի պարպենք։ Առաջինը անցեալին և յիշատակի համար։ Անկեղծ շնորհակալութիւն յայտնելով Նախախնամութեան, որ Գերմանիոյ պատմական մեծ ժամանակին մէջ իր պահպանութիւնը նուիրեց մեծ կայսեր, ամէն բանէ առաջ, առաջին բաժակը պիտի պարպենք լռութեամբ Վեհ. Վիլհելմ կայսեր ամենամեծ զօրավարին յիշատակին համար։ Երկրորդ բաժակը կը վերաբերի ապագային և ներկային։ Ամենքդ ալ գիտէք և տեսաք թէ օտարները ի՞նչ կ'ընեն մեզի համար։ Ուստի պէտք է վառօդնիս չոր պահենք, թուրերնիս պինդ պահենք, նպատակնիս ճանչնա՛նք, ուժերնիս վառ պահե՛նք, և և յոռեւեռուիլը վտարե՛նք։ Իմ բաժակս կը պարպեմ մեր զինեալ ժողովուրդին կենացը։ Կեցցէ՛, երիցս կեցցէ՛ Գերման բանակը և իր Սպայակոյտը»։ Երաժշտախումբը նուագեց զինուորական քայլերգը։

*** Վիլհելմ կայսր Մօլթքէի յիշատակարանին բացումէն վերջ Տրէզտէն գնաց, ուր Սաքսոնի թագաւորը չքեղ հացկերոյթի մը մէջ բաժակաճառով մը յայտարարեց թէ գերման կայսրութեան բոլոր դաշնակից իշխանները միասիրտ և միանոգի գերման հայրենիքին շուրջ հաւաքուած են, և պիտի պայծառանեն զայն մինչեւ ցաւն։ Վիլհելմ կայսր պատասխանեց.— «Քանի որ գերման կայսրութեան իշխանները ա՛յսպիսի զգացումներով ոգեւորուած են, ինչպէս բացատրեց Սաքսոնիոյ թագաւորը, այն ատեն ուրեմն դիւրին է մեզի համար դիմադրել աշխարհի մէջ մեր առջեւ հանուած դժուարութիւններուն։ Այսպիսի խօսքեր բարիք կը բերեն ա՛նքան ծանր աշխատութենէ վերջ։ Այս ոգին պիտի քաջալերէ մեզ մեր ճամբուն հետեւիլ և մեր շահերը պաշտպանել։»

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. ՊՕԼՍՈՅ

(1905 Հոկտ. 15 Շաբաթ)

ԳԻՆԵՐ

Գերման Առաջին օրաթուղթ	41-41½	փր.
» երկրորդ »	39½-40½	»
Մախիւրիթ »	36-37½	»
Զուլաբերդ »	34-35	»
Սէրբիա առաջին, օրաթուղթ	43-44	փր.
» միջին տեսակ	40-42	»

Այսօր ժամանեց 25 վագոն յարեւ Ռ. ապրանք։

ԱԼԻՔԵՐ

Ցեղական քրոմ Ա. պարկը	78-80	ֆր.
» » Բ. »	75-76	»

ԹԷՆ

Օրաթուղթ 19-19½ փարա։

ԳԱՐԻ

Քէօսէէնճէ 13-13¼ ղրշ. գրիւ

Մէրսին և Բուռմէլի 11½ ղրշ. գրիւ։

Մէկ շաբաթուան ժամանած ապրանք՝ Ցորեն Անատոլ 185, Բուռմէլի 4 վագոն։

Ալիւր արտասահմանէ 10700 պարկ։

Հրապարակը հաստատ է, ապրանքի խնդրանք կայ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՀԱՅԳԵՇԻՍՏԱՆԻ Մեծելիք կայսեր Օրհնութեան կոնդակ մը ղրկած էր ասկէ առաջ Ս. Պատրիարք Հայրը։ Այդ Կոնդակը Ատրասպատ հասած ըլլալով մատուցուած էր կայսեր, որ իր խորհրդականին Մ. Իլկի յանձնած էր զայն թարգմանել տալու։ Ոսկերչապետ Յակոբ էֆ. Պաղտասարեան օրհնութեան նոյն կոնդակը թարգմանած է հապէշերէնի և մատուցած է Մենելիք կայսեր, որ իր նախարարներուն ներկայութեան կարդացած և հրամայած է պաշտօնապէս իր շնորհակալութիւնները յայտնել Ս. Պատրիարք Հօր։ Մենելիք կայսրը գնահատելով իր ոսկերչապետին՝ Յակոբ էֆ. Պաղտասարեանի բարւոք ծառայութիւնը զայն իր ամբողջ փոքրանոցին պետ կարգած է և որ այժմ կայսեր հրամանաւ սկսած է հապէշական ոսկեդրամներ պատրաստել, շրջաբերութեան դրուելու համար։ Ամսոյս 9ին կայսրուհին փոքրանոց երթալով այցելած և ընդունուած է Պաղտասարեան էֆ.ի կողմէ։ Կայսրուհին իր հետեւորդներով փոքրանոցը ամբողջ պտտելով, մեկնած ատեն իր գոհունակութիւնները յայտնած է փոքրանոցի նոր պետին։

*** Տեղւոյն նոր Թազ. Խորհրդոյ պատուակալ նախագահ Մ. Իլկ մը-տադրութիւն ունի մօտերս Պոլիս այցելելու։

*** Հապէշ պատուիրակ Զար. Մաշչիա, որ վերջերս մայրաքաղաքս եկած էր, իշեւանած է Բերա Բայաս։ Շաբաթ օր Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ Պատ. Փոխանորդ Տ. Դաբրիէլ եպս. Ճէվահիրճեան և գործակատար Արքեպ. Գալաթեան նոյն պանդոկը երթալով, բարի գալստեան այցելութիւն տուին Զօրավարին։ Փոխանորդ Սրբազանը, Ս. Պատրիարք Հօր ողջոյնները հաղորդեց հապէշ պատուիրակին, որ իր շնորհակալութիւնները յայտնեց և խօսացաւ մէկ քանի օրէն փոխադարձաբար այցելել Օրմանեան Ս. Պատրիարքին։ Այս տեսակցութեան միջոցին ներկայ գտնուած են նաեւ Աթօ Հայիւէ Մարիամ փաշա և Երուսաղէմի հապէշ վանքին վանահայր Տ. Յակէտա։ Փոխանորդ Սրբազանին և Ճէվահեան էֆ.ի պատշաճ մեծարանքներ և սիրալիր ընդունելութիւն մը եղաւ։

*** Տ. Մկրտիչ քհն. Զէրտեան, իբրեւ հոգեւոր հովիւ Եթովպիոյ, այցելութիւն պիտի տայ Զօր. Մաշչիայի։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը երէկ Բերայի Ս. Յարութիւն եկեղեցին իջնալով, նախագահեց եկեղեց. արարողութիւններուն և յետոյ գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ։

ՊԱՆՏՐՄԱ ՊԱՀԸՔԻՍԷՐԻ առաջն. տեղապահ Տ. Կարապետ վրդ. Մազլումեանի, Քէօթահիայի առաջն. տեղապահ Տ. Վահան Մ. վրդ. Յակոբեանի և Ամասիոյ Պատր. փոխանորդ Տ. Սահակ վրդ. Օտապաշեանի, պաշտօնները հաստատում կայս. Պէրաթները ստացուելու համար, Պատրիարքարանէ թագրիրներ գրուեցան։

ԿԷՏԻԿ ՓԱՇԱՅԻ Թազ. Խորհուրդը իր դիւանը կազմած է հետեւեալ կերպով, և հաստատութիւնը խնդրած է Պատրիարքարանէն։ Տեարք, Միհրան Քայլքճեան (ատենապետ), Զարեհ Թորոսեան (ատենադպիր) և Գաբրիել Զուխաճեան (գանձապետ)։

Տ. ԳՐԻԳՈՐԻՍ վրդ. Պալաքեան հեռագրած է Պատրիարքարան թէ՝ ճամբայ ելած է Պոլիս գալու համար։

ՄՈՒՇԻ եկեղեցիներու քահանաները նամակով մը իրենց նիւթական անձուկ վիճակը յայտնելով, Պատրիարքարանէ նպաստ կը խնդրեն։

ՌՈՒՍԱՀԱՅՈՑ գրաւուած կալուածներն ու գոյքերը ետ տալու համար, որոշուած էր եկեղեցիի վերաբերեալները անմիջապէս յանձնել, իսկ դպրոցի վերաբերեալներուն համար քննել թէ հանրային գոյքեր են գրաւուածները թէ մասնաւոր։ Եթէ մասնաւոր ըլլային պիտի ենթարկուէին մասնաւոր դպրոցներու վերաբերեալ կանոնագրութեան։ Եթէ հանրային ըլլային պէտք էր այժմ դրուէին ծիսական (ազգային թագական) դպրոցներու կարգին մէջ, և ազգէն ընտրուելիք հոգաբարձութիւններով մատակարարուէին։ Այս խնդիրը որոշելու համար, Կովկասի Փոխարքային օգնական Ս. Գրիգոր Կիրարի Նախագահութեամբ ժողով գումարեցաւ, որուն Տ. Նահապետ Եպս. մասնակցեցաւ Ս. Հայրապետին կողմէ։ Ժողովը նկատելով որ Հայոց եկեղեցիները և դպրոցները մէկ մարմին են և իրարմէ անջատ չեն, որոշեց անմիջապէս ետ դարձնել դպրոցական համարուած գոյքերն ու կալուածները։ Փոխարքան վաւերացուց այս որոշումը և այսպէս հանրային կրթութեան նախարարութեան Կովկասի ներկայացուցիչը, շրջաբերական մը ղրկելով, պատուիրեց պետական-ժողովրդական դպրոցներու վերատեսչներուն որ, Հայոց դպրոցական չէնքերը ու կալուածները որոնք իրենց մատակարարութեան յանձնուած էին՝ անյապաղ վերադարձնեն Հայոց հոգեւոր իշխանութեան կողմէ ցոյց տրուած հոգաբարձութիւններուն կամ երեցփոխներուն, ցուցակագրելով ետ տուած ժամանակ, ինչպէս ցուցակագրելով գրաւած էին ժամանակին։

ԻԶՄԻՐԻ առաջնորդ Դուրեան Սրբազանի անուան տօնախմբութեան առթիւ, անցած շաբթու, Ն. Սրբազանութիւնը առաջնորդարանի մէջ ընդունեց Կրօնական դատուն, Վարչական ժողովներուն, կրթական յարկերու պաշտօնեութիւնը, ինչպէս նաև Տեսուչ Խորհուրդներու և բազմաթիւ ծանօթ անձնաւորութեանց շնորհաւորական այցելութիւնները։

—Աֆ. Գարահիսարի եկեղեցւոյն համար Իզմիրի մէջ ձեռնադրեալ նոր ընծայներէն Տ. Մեսրոպ քհն. Մանուկեանը ու Տ. Սահակ քհն. Հայէպլեանը Գարահիսարի ժողովրդեան խնդրանքին վրայ այս շաբթուս իրենց նոր պաշտօնատեղին ուղեւորած են՝ տեղւոյն ժողովրդեան փափաքին համեմատ հոն անցունելու համար իրենց քառասունքը և իրենց եկեղեցւոյն մէջ մատուրանելու համար անդրանիկ պատարագին։

—Շաբթուս Դուրեան սրբազան ուրբաթ կրելու արտօնութիւն տուած է Քօրէլիոյի ու Իզմիրի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիներու դպրապետներուն Պ. Պ. Մինրան Մելիքեանի, ու Պողոս Ադամեանի, որոնք Կրօն. Ժողովին կողմէ քննուելով ցոյց տուած էին եկեղեց. գիտելիքներու մասին իրենց ունեցած հմտութիւնը։

ՏՐԱԳԻԶՈՆԻ Առաջնորդ Սրբազանը տեղւոյն ազգ. վարժարանին համար Ուսուցիչ, Խորհուրդէն, կարող և ձեռ-

ռընեաս տեսուչ մը խնդրած է, որ գիտնայ հայերէն և ֆրանսերէն։ Գոհացուցիչ ամսական։ Որոնուողը կը յայտարարէ թէ նոյն պաշտօնը ստանձնել փափաքողները, պէտք է իրեն դիմեն՝ Ղալաթիոյ Մորդրդարանը, ի ձեռին ուղղելով Ուսուցչութեան և բարեգործաշտօնավարութեան վկայականները։

Տ. ԱՐԻՍՏԱԿԷՍ վրդ. Խաչատուրեան Հինգշաբթի օր Երուսաղէմ կը մեկնի իր հետ տանելով իր փոքրաւորը Գ. Անանիա Թորոսեանը, որ վարդապետութեան պիտի պատրաստուի հոն։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Հոգաբարձութիւնը չնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ հանգուցեալ Արթաքի խան Նեվրուզի մահուան (Ռոմանի մէջ) քառանօրեայի առթիւ հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցին։

Այրի Տիկին Վասիլուհի Մարկոսեան 824, Այրի Տիկ. Երմոնէ Նեվրուզ, Տէր և Տիկ. Պաղտիկ Նեվրուզ, Այրի Տիկ. Երանուհի Նեվրուզ, Այրի Տիկ. Վարդուհի Երկանեան, Տիգրան էֆ. Եւսուֆեան, Տիկ. Առաքել էֆ. Տատեան, Տիկ. Յովհաննէս պէյ Տատեան, Յակոբ պէյ Տատեան, Տիկին Վահան էֆէնտի, Տիկին Նեկտար Սավաղան խան, և Գէորգ էֆ. Ասլանեան մէկ մէկ օսմ. ոսկի։

ԱԿՌԱՑԻ ԽՆԴԻՐԸ ամենէն կենսական հարցը դարձած է առողջապահական խնդիրներու մէջ, անոր համար որ ոչ միայն դէմքին գեղեցկութիւնը պահելու կը ծառայէ, այլև բացարձակապէս անհրաժեշտ է մարսողութիւնը դիւրացնելու և մարդկային մարմնոյն կենսականութիւնը ապահովելու համար։ Այլ ևս անցած է այն չրջանը ուր սափրիչներ և անփորձ անձինք միայն կը կատարէին առամնանանութեան և առամնաբուժութեան գործողութիւնը։ Հիմա գիտութեանց չարքին մէջ կարեւոր տեղ մը կը բռնէ առամնաբուժութիւնը զոր յաջողապէս ի գործ դնելու համար հմտութեան և ուսումնասիրութեան կը կարօտի։ Աւշակ էֆ. Սուբէնեան որ մէկ քանի տարիներէ ի վեր Բարիզի բժշկ. համալսարանին կը հետեւէր, առամնաբուժութիւնը կատարելագործելու համար, նոյն համալսարանէն առաջնակարգ վկայական ստանալէ ետք Բարիզի այլև այլ առամնաբուժարաններուն մէջ պաշտօնավարած և ընդհանուրին գնահատութեանը արժանացած է։ Ինչպէս նախապէս գրած էինք, Սուբէնեան էֆ. մայրաքաղաքս եկած և մասնաւոր դարմանատուն մը բացած է Բերա, չիտակ ճամբան Գումպարաճը Եօքուշի բերանը Սիմոն էֆ. Գայսէրլեանի Նորաշէն արարքմանին առաջին յարկը, ուր ակռայի վերաբերեալ ամէն կարգի հիւանդութիւնները կը դարմանէ և նոր ատառներ կը դնեցնէ անոնց ճարտարութեամբ։

Արիֆեան ընտանիքը իր խորին չնորհակալութիւնը կը յայտնէ ամէն անոնց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ ՆԻԿՈՂՈՍ ԱՂԱ ԱՐԻՖԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան հանդէսին և իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին այդ տրխուր առթիւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս չնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Օգոստոս ամսոյ մէջ հետեւեալ նուիրատուութիւններ եղած են Հիւանդանոցիս։— Նեսիմ էֆ. Թարանթօ՝ վաճառականներէ հանգանակուած աֆիոններու փոխարժէքն 10 օսմ. ոսկի 1080 ղրշ.։ Փարեգին էֆ. Նանեան 1080, Առաքելարի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ չրջագայած պնակի հասոյթ 600, Այրի Տիկին Նուրիկ Մ. Ալալէմեան՝ նուէր Պատարագի 540։ Վանական ոմն ի յիշատակ իր հանգուցեալ հօրեղբորորդւոյն Սեպուհ էֆ. Էսկիճեանի՝ 540, Յովհաննէս էֆ. Հիւբմիւղ ի Նիւ Եօրք 540, Բարեսէր ասիրիչ արհեստաւորք 513, Լեւոն և Ալիքսան էֆէնտի Գ. Ֆընտըղլեան 431, Մկրտիչ էֆէնտի Ս. Մէյմարեան 324 դրուշ։ Կէրվէ Գրենելարի Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ մէջ չրջագայած պնակի հասոյթ 324, Եղիա էֆ. Գ. Կիւմրիչեան վասն խաղողի 240, Տօքթ. Խնդիրեան էֆ. Յուլիս ամսական 216, Տիկին Արէմիս Ս. Աստարճեան 120, Յովհաննէս էֆ. Մուրատեան յինէպոլի, իր աղջկան ծննդեան առթիւ 108, Տիկին Բարբոն Իրէքճեան Նիկոմիդիացի 108, Մկրտիչ էֆ. Մոսկովեան ի Նիկոմիդիա 108, Արամ էֆ. Ֆնտըլեան 108, Ղազարոս էֆ. Միքայէլեան 108, Նուպար էֆ. Փափազեան Գրուսացի 56, Յարութիւն էֆ. Խարբուլեան 54, Տիկին Մանիկ Գ. Աստարճեան 54, Սիմբիրիսարցի 5 բարեսէր ազգայինք 45, Աբրահամ էֆ. Քէօսէեան Կարնեցի 40 դրուշ։

(Կնքի)

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

28 Հոկտեմբեր 1905

Ներսնս. 3%	(3% Français)	99 52
Բէժի	(Tab. Turca)	395 —
Օսմ. Միացեալ	(O. Nv. Unif.)	90 30
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	133 —
Պանք Օթթ.	(Banque Ott.)	605 —
Թրանսվալ	(Transvaal)	68 —

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎՖԻՔԱԹ

Թրապիզոն վիլայէթի չիբէ քիթապէթնակ միւսթախէմ բրի. Մէհմէտ Ալի էֆ.յէ իգտամ վէ զայրէթնկէ մէպնի բիւթպէի Սալիսէ թէվճին պուլրուլմուշ ողր։

ՆԸՇԱՆ

Հօրան ստանձաղը միթէսարբիը սատէթլու ճէմալ պէյ էֆ.յէ թէպտիլէն իւչինճի բիւթպէտէն Օսմանի.

Թէֆթիշ վէ մուայնէնէ հէյյէթի ազաբնտան մէքեթիպը Բումիլէ միւֆեթթիշի Սաիֆ պէյէ ուսմուրիյէթին մուգտիմանէ իյֆա իթմէքաէ օլմասընա մէպնի թէպտիլէն իւչինճիւ բիւթպէտէն Մէհիտի.

Քէօթահիա ստանձաղը մուհասէպէճիսի իզզ.Մուսթաֆա Նէյաթ պէյէ վազիֆէի մէմուրիյէթինի հիւսնը իյֆա էյլէմէքաէ օլմասընա մէպնի ալէքտրիչնճի բիւթպէտէն Օսմանի նշանը ալիւերի ինան պուլրուլմուշ ողր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆ.— Սիվրիհիսարի զօրամասի կարգուեցաւ Միլքիէ վարժարանին չրջանաւարտներէն Հայտար էֆ. որ նոյն կուսակալութեան մէջ իր ծառայութեան չրջանը աւարտած է։

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Սանթէի ատիճան որուեցաւ Արտաքին գործոց Նախարարութեան թարգմանութեանց դիւանին քարտուղարներէն Նէշէթ Արիֆ պէյի և Ներքին գործոց թղթակցութեանց դիւանէն Բայրի և Սայիպ պէյերու և Սալիսէ՝ նոյն դիւանէն Նուրի պէյի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Երկրորդ Մէճիտիյէ պատուանշան որուեցաւ ծովային կէդրոնական հիւանդանոցի բժիշկ Մէնթէշ փաշայի։ Գ. Մէճիտիյէ՝ Գոնեակի Բէժիի տնօրէն Մուրատ պէյի, Չորրորդ՝ Շերքէթի քննիչներէն Հիւսնի էֆ.ի և Հինգերորդ՝ Քիւչիւք-Զէքմէճէի Նախագահ ատանին Ա. քարտուղար Մէհմէտ Ալի էֆ.ի։ Գդ. Օսմանի՝ Բերայի Նախագահ ատանին պատժական Ա. ճիւղին քարտուղար Մէհմէտ Բիւշրի պէյի։

ՐԱՄԱԶԱՆ.— Լուսնին մահիկը չարաթ իրիկուն տեսնուած ըլլալով, Բամազան ամիսը սկսաւ երէկուընէ։ Երէկ իրիկուն, Բամազանի առթիւ իրենց չնորհաւորութիւնները մատուցանելու համար Բարձ. Մեծ-եպարքոսը, Բարձ. Շէյխ-ալ-Իսլամ էֆէնտին և բոլոր նախարարները կայս. Պալատ երթալով, պատիւ ունեցան իֆթարի սեղանին մասնակցելու։ Բամազանի մէջ, Պոլսոյ բոլոր զօրքերը իրենց սպաներով և պետերով, խումբ խումբ կայս. Պալատ երթալով իֆթար պիտի ընեն յատկապէս պատրաստուած չէնքին մէջ։ Երէկ իրիկուն կայս. Բ. զօրաբաժէնն մաս մը ճաշեց, առաջին անգամ ըլլալով կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Բամազանի մէջ, զինուորներուն տրուած պարէնները ընտիր տեսակէ ըլլան։ Այս առթիւ, տրուելիք պարէններէն նմոյշներ, զարդարուն ասնձիներու մէջ դրուած Վեհ. Սուլթանին մատուցուեցան։ Ն. Վեհափառութիւն հրամայեց նաեւ որ, ամէն տարուան պէս, այս տարի ալ աղքատներուն և անկարներուն պարէն բաժնուի կայս. Պալատան մթերանոցներէն։

ԹՈՒՐԳԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ.—Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած էր պատուանշաններ չնորհել Ռումէն վարչապետ Մ. Ժօրժ Բանթակուզէի, Արտաքին գործոց Նախարար Զօր. Լահովարիի, ելմտական Նախարար Մ. Թաքէեանէսքոյի և ուրիշ պաշտօնատարներու։ Ռումէն կառավարութիւնը իր չնորհակալութիւնը յայտնեց կայս. այս չնորհին համար, որ անգամ մը եւս կ'ապացուցանէր երկու երկիրներուն միջեւ տիրող բարեկամութիւնները։ Նայէ Ֆրայէ Բրեսէ կը գրէ թէ այս պարագան ցոյց կուտայ թէ Ռումէն կառավարութիւնը գոհ է ռումէն կառավարութեան հետեւած բարեկամական քաղաքականութենէն։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Բանկալթիի զինուորական վարժարանէն այս տարի դերտեղակալի ասպիճանով չրջանաւարտ եղող սպաները վիճակահանութեամբ դրկուին զանազան զօրամասներ։ Անցեալ տարի չրջանաւարտ եղող սպաները որոնք այժմ Բ. և Գ. զօրաբանակներուն մէջ կը պաշտօնավարեն, պիտի փոխադրուին Բ. պահեստի զօրաբաժիններուն մէջ և իրենց պիտի յաջորդեն նոր սպաներ։

ՄԱՐՈՆԻՆԵՐՈՒ Պատրիարք Տ. Էլիա Հոյէք հեռագրած էր իր բոլոր թեմական եպիսկոպոսներուն թէ, պատիւը ունենալով Վեհ. Կայսեր ներկայանալու, արժանացած է Կայս. չնորհներու, և կը յանձնարարէր գոհարանական աղօթքներ կատարել։ Այս հրահանգին վրայ, Լիբանանի բոլոր եկեղեցիներուն մէջ հանդիսաւոր աղօթքներ եղած են Կայս. արեւշատութեան համար։

ԳԱԼԱԹԻՕՑԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ.— Մեծ-Եպարքոսութիւնը գրեց Ծովային նախարարութեան, կարելի եղածին չափ չուտով վերջացնել Գալաթիայի կամուրջին վերաշինութեան վերաբերեալ ձեւակերպութիւնները։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՄԷՋ.— Ընդհ. քննիչը հրամայեց որ Ռումէլիի երեք Նահանգներուն մէջ յանձնաժողովներ կազմուին թաղապետութեանց հաշիւները քննելու, առնելիքները գանձելու և գործառնութեանց բարւոքման աշխատելու համար։ Հրամայեց նաև որ երեք նահանգներուն մէջ, այս տարուան կալուածատուրքերուն և անցեալ տարուան յետնեալ տուրքերուն արագ գանձման հոգ տարուի և ասասնոյրի վարձակալներուն պարտքին փոխարէն Պետական գանձին փոխանցուած կալուածները և հողերը աճուրդով ծախուին և հարկահաւաքներուն հաշիւները կարգադրուին։

ՀԱՊՂԷ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿ Զօր. Մաշաշիա և Աթօ Հայիլէ Մարիամ փաշա հիւրամեծար կայս. Թիկնապահ Թէվֆիք պէյի հետ առջի օր Բ. Դուռ գացին և տեսակցեցան խորհրդական Թէվֆիք փաշայի հետ։

ՇԲՈՏՐԱՑԻ երկրաչարժեալներուն ի նպաստ Քաղաքապետութեան մէջ կազմուած յանձնաժողովը ցարդ հաւաքեց 531,592 դրուշ։ Հանրօգուտ չինութեանց Նախարարի խորհրդական Նէճիպ Մէշհամէ փաշա նուիրեց 540 ղրշ., Նախարարութեան օգնական Սինապեան էֆ. 200, վիճակագրական դիւանին պէտ Վահ. Բօպէր էֆ. 40, մասնագէտ-խորհրդական Սէրվիչէն էֆ. 30, խմուղներու տնօրէնի օգնական Ասլանեան էֆ. 20, իրաւագէտ-խորհրդական Գեորգ էֆ. 20, և թարգմանութեանց դիւանէն Յովհաննէս էֆ. 10, Մաքսային ժողովին անդամներէն Անտոն պէյ 50, Աստուր էֆ. 20, Յարութիւն Զէքի էֆ. 10, Սմբատ էֆ. Տ. Ներսէսեան 10, Նշան էֆ. 10 ան.։

ՇԻՐՔԷԹԻ ՆՈՐ ՇՈՒՆԱՒԱՐԵՐ.— Արմենիոյկի նաւարանին յանձնարարուած չոգենաւերը որոնք 130-ական ոտք երկայնութիւն ունին և եռուէնի անիով են, աւարտած ըլլալով յանձնուեցան Շիրքէթի վարչութեան Ա. մեքենագէտ Մ. Սինկլէրի։ Այս չոգենաւերուն փորձերը կատարուեցան և պահանջուածին համաձայն գտնուելով, ճամբայ հանուեցան Պոլիս։

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ միջազգային Ընկերութիւնը, որուն նախագահն է սպանիական դեսպան Գամբասկուասո մարքիզը, 1894ին Տօքթ. Վիօլիի ընկերակցութեամբ, մանուկներու միջազգային հիւանդանոց մը հաստատած էր, Ղալաթիա, Սէն-Ժորժ Բոյերուն շէնքին մէջ։ Այս շէնքը այժմ անբաւական ըլլալով, որոշուեցաւ հիւանդանոցը այլուր փոխադրել և Տօքթ. Վիօլիի վարչութեամբ շարունակել մանկական հիւանդութեանց խորհրդակցութիւնները, Ղալաթիա, Շիշլանէ քարաքոլ թիւ 8. և Շիշլի, Զիֆթէ-Էվլիզ թիւ 14, Տէրքօզի մը թերանոցին դէմ, առտուները։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Մ. Քոնտանի տիկնոջ առողջական վիճակը դեռ բարւոքած չըլլալով, դեսպանին Պոլիս վերադարձին ժամանակը յայտնի չէ։

ՑՈՑՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.— Մ. Էսաթաշ Էվէէնիսի, առջի օր այցելեց Տ. Եռաքիմ Պատրիարքին։ Տեսակցութեան միջոցին խնդրեց Պատրիարքէն պէտք եղած ձեւակերպութիւնները փութով աւարտել Բերայի մէջ հաստատուելիք լեզուագիտական վարժարանին, որուն բացման համար կարեւոր գումար մը նուիրած է Մ. Էվէէնիսիան։

—Ֆէնէրի Պատրիարքարանը որոշեց Արնավուտքէօյի եկեղեցիին մէջ թաղուած Կէչկուտա Նրդ Պատրիարքին մնացորդները Պալըքլըի գերեզմանատունը փոխադրել և հոն յիշատակարան մը կանգնել անոր վրայ։

ՏԳԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒՉ հանգուցեալ Հրիգոր պէյի ընտանիքին ամսաթոշակ մը յատկացուեցաւ։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ առաջիկայ չարթուրնէ սկսեալ 15 օրը անգամ մը մեկնող Մէսաժրիի չոգենաւով Պէրութ-Համա ճամբով ալ Հայէպի Թղթատարը պիտի դրկուի։ Հետեւաբար գործի տէրերը կրնան նոյն օրը նամակ եւոյն հասցնել Թղթատարին։

ՊԷՐՈՒԹԻ ֆրանսական բժշկական վարժարանին քննութեանց օսմ. պատուիրակ կարգուեցան Բժշկական վարժարաններու դիպլոմներու ուսուցիչ Եուսուֆ Բաշի, Քաղաք. բժշկ. վարժարանին մանկաբարձութեան ուսուցիչ Ասքի Տէրվիշ և վիրաբուժութեան օգնական ուսուցիչ Խալիտ Շաատի պէյերը։ Իսկ ֆրանսական կառավարութեան պատուիրակները հոչակաւոր կնախաբոյժ Տոքթ. Բոցցիի նախագահութեամբ, արդէն ճամբայ ելած են Մարսիլիայէն։

ԻԶՄԻՐԻ ԹՐԱՄՈՒԷՑՆԵՐԸ.— Իզմիրի թերթերը կ'ըսեն թէ Իզմիր-Կէօզթէփէ թրամուէյի ընկերութեան Պէյ սէնտիքան որոշեց գիծը Քօքար-Եալըէն մինչեւ Նարը Տէրէ երկարել անցընելով Ակամեհմոնի ջերմուկներէն։ Աշխատութիւնները անմիջապէս սկսելու համար պէտք եղած տեղերը դիմում եղած է։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Վերջացող չաբթուան միջոցին, Պոլսոյ և արուարձաններուն մէջ մահերու թիւն է 192, որոնց 101ը իսլամ, 69 քրիստոնեայ և 22ը հրեայ են։

ՕՍՄ. ՊԱՆԹԱՑԻ, ԲՐԼՏԻ ԼԻՈՆԷԻ, ինչպէս նաև ՊԱՆԹ Տ'ՕՐԻԱՆԻ բոլոր ճիւղերը գոց են այս չորեքշաբթի օր։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՕԴԵՐԸ.— Պոլսոյ մէջ օդերը փոխուեցան անցած չաբթու։ Ուրբաթ օրուընէ հարաւային սառակ քամի մը կը փչէ և կ'անձրեւէ։ Մարմարայի եզերքը բաւական վնաս կայ։ Մովի արկածներ ալ պատահած են։ Երէկ անձրեւը դադրած էր, և օդը պայծառ, բայց կծու ցուրտ մը կար։ Հելլենական չոգենաւ մը Արշիպեղաքոսի մէջ հանդիպեցաւ ալիքներուն խաղալիք դարձած Իտալական առագաստանաւ մը, որուն մէջ մարդ չկար։ Շոգենաւը զայն իրեն կապելով Պոլիս բերաւ։ Նաւին մէջ 400 պարկ իրմիք կայ եղեր, որուն 200 պարկը, փոթորիկի առեն ծով նետուեր է։

«ԷՍԹԷՐ» չոգենաւին ընդհարման հետեւանքով բացուած ծակը գոցուած ըլլալով, երէկ նաւաձիգներ զայն Ախիր Քարոյի առջեւ իրած տեղէն քաշելով Սթէֆնիա տարին, ուր պիտի նորոգուի։

ԸՆԿԱՆԵԿԱՆ ԿՈՒԻ.— Մէկվէվիխանէի կողմը Ալի անուն մէկը առջի գիշեր լաւ մը գինովնալով տուն կ'երթայ և կ'սկսի կուիլ իր կնկան հետ։ Այս միջոցին դրացիներէն կին մը կը հասնի և կը միջամտէ։ Բայց մարդը թողլով իր կինը, կը յարձակի միւսին վրայ։ Մինչ աս մինչ այն, դրացի կնոջ էրիկը, դուրսէն կը լսէ իր կնոջ ձայները, որով կը փութայ և ասա կանացի կուիւը կը վերածուի էրիկ-մարդու պայքարի։ Ալի դաշոյնով կողէն կը վիրաւորէ դրացին, որ հիւանդանոց կը փոխադրուի ծանր վիճակի մէջ։

ԳՈՂՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ Մաքրիգիւղի մէջ այս օրերս աչքի զարնելու չափ չատցած են։ Անցած գիշեր գիւղին Ծունաց վարժարանին Տնօրէն Մ. Բէթրօքալոյի տունը գողեր մտան և կարգ մը հագուստներ և արժէքաւոր իրեր տարին։ Նոյն գիշեր, ուրիշ տուն մըն ալ կը մտնեն, բայց չկրնալով բան մը շորթել խոնանոց կ'իջնեն և փոքրիկ աղէկ մը կտացնելէ ետք, կծիկը կը դնեն։

—Գողեր մտան Պէօյիւքտէրէ, Դրդ թաղապետութեան Ա. քարտուղար Պէհա պէյի տունը և չորթեցին դրամապանակը ուր 500 ղրշ. կար, 10 ոսկի արժէքով գորգ մը և այլն։

ԽԱԲԵԲԱՑՈՒԹԻՒՆ.— Սկիւտարի Պատժական Դատարանը դատեց Սկիւտար-Դատրդիւղ Ջուրի ընկերութենէն՝ վատնութեան զեղծումով 18,160 ղրշ. չորթող Ալէքսանտր Քարմարը և զայն դատապարտեց տարի մը բանտարկութեան, նոյն գումարը գանձելու և մէկ քառորդ մասը՝ 4540 ղրշ. տուգանք վճարելու։

ԱՐԿԱՆ.— Շաբաթ առաւ Գատրգիւղի առջեւ, Կղզի մեկնող չոգենաւին ուղեւորներէն սափրիչ Եորկի, ծով ինկաւ, բայց ազատուեցաւ։

ԱՒԱԶԱԿՆԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.— Իզմիրէն կը գրեն թէ, Վուրլայէն ժամ մը հեռու, մեծ ճամբուն վրայ, խաղողի կողովները պահպանող այգեպանները անցած չաբաթ գիշեր յարձակում կրեցին եօթը չարագործներէ, որոնք մարդոց բոլոր դրամները և արժէքաւոր իրերը յափշտակեցին։ Այդեպանները, մթութենէն օգտուելով, իրենց որսընքներուն ուժ տալով, Վուրլա հասան և տեղեկացուցին գործը։ Անմիջապէս ոստիկաններ ղրկուեցան որոնք նոյն տեղը հասնելով, տեսան թէ խաղողի մթերքը քիչ մը թալանուած է, բայց հեղինակները չկան բնաւ։ Բայց այս միջոցին նշմարուեցաւ որ արեան բիծ մը կայ գետինը։ Անոր հետեւելով ոստիկանները հասան փոքր հիւղ մը, որուն խորը մարդ մը կար ուսէն վազած արիւններէն թրջուած։ Հարցաքննելով, վիրաւորը քանի մը բառեր հեկեկաց և իրզինը կորնցուց։ Բայց քիչ ետք խոստովանեցաւ թէ ինք յարձակողներէն մէկն էր և թէ վէրքը առաջ եկած էր իր մեղակիցներուն կողմէ այգեգործներուն վրայ արձակուած մէկ գնդակէն։ Վիրաւորը տեղը յայտնեց մեւներուն ալ, որոնք արշալոյսին ձերբակալուեցան և արդարութեան յանձնուեցան։

ՇԱՆՕԹ սեղանաւոր Մարգիս էֆ. Տանձիկեան չաբաթ իրիկուն Սկիւտարի վերջնաթեր չոգենաւին մեկնելու միջոցին ճարպիկ քսակահատի մը անախորժ դէպքը ունեցաւ։ Նոյն պահուն տուժակալանատերուն կիսէն առջեւ խուռն բազմութիւն հաւաքուած էր, և այս առիթէն օգտուելով՝ Տանձիկեան էֆ.ի անհրաւէր բարեկամը իրեց ճարտարօրէն անոր ոսկի ժամացոյցը, բարեբախտաբար չյաջողելով չղթան եւս կորզել։ Տանձիկեան էֆ. չոգենաւին մէջ միայն հասկցաւ իր այս պարտաւորեալ զոհողութիւնը, երբ ժամացոյցը նայելու առեն ձեռքը մնաց միայն ժամացոյցին որբ մնացած չղթան։ Տանձիկեան էֆ. խնդաց, և գործը պատմեց նախ և առաջ քովը նստող իր մէկ... ժամագործ բարեկամին։

ՀԱՐԻՒՐ ԳԻՇՈՒՆ ՏԱՐԵԿԱՆ.— Անցածները Իզմիրի աղքատներու հիւանդանոցին մէջ մեռեր է Թարապըլուսցի սեւամորթ Մէհմէտ Ապտուլլահ անուն անձ մը 150 տարեկան։ Մինչեւ վերջը պահած էր իր ֆիզիքական կարողութիւնը և նոյն իսկ իր բնակած տունէն մինչեւ հիւանդանոց հետիոտն գացած էր։

ԳԾԱՄԱՐԶԱՐԱՆ

Ինկլիզեան էֆ.ի գծագրութեան տեսարկներուն 9 թիւերէն 5ը հրապարակ ելած ըլլալով, գրէթէ Պոլսոյ լաւագոյն մանկապարտէզներէն մեծ մասը սկսած է գործածել։ Տեղ տեղ ալ նոյն իսկ 4րդ թիւէն սկսելով, կը գործածեն նախապատրաստական և տարրական կարգերու։ Կը յանձնարարուի գնել այդ յոյժ մանկավարժական տետրերէն որոնց մէջ աղաք պիտի գտնեն ոչ միայն իրենց կարողութեան համեմատ աշխատութիւններ, այլ և շատ մը հետաքրքրական պատկերներ, որոնցմով զարդարք պիտի զբօսնուն անձանձրոյթ։

Այս տետրերուն գլխաւոր առաւելութիւնն է հետեւեալը, որ ոչ միայն աշակերտաց նպաստաւոր է այլ եւ ուսուցչաց և ծնողաց։

Տետրակներուն իւրաքանչիւր էջերուն վրայ գտնուած այլազան օրինակները պէտք է գծել տալ տղոց ոչ միայն նոյն այն տեղին մէջ միայն, այլ եւ կրկնել տալ քարէտախտակի և դրատախտակին ինչպէս և քառակուսի գրծագ տետրակներու մէջ, որով թէ՛ ուշ կը լմնան տետրակին օրինակները և թէ տղան լաւ վարժութիւն ըրած կ'ըլլայ։ Նաև առաւելութիւններէն մին ալ չափազանց ժան ըլլալն է. գունաւոր կափարիչով և ընտիր լիթոկրաֆ պատկերներով, 10 լեցուն էջերով կը ծախուի 20 փր.։ Կեդրոնատեղի Պաղը Ալի Ճատտէսի 4. Քէշիշեան գրատուն։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼԻԶՊՈՆԱ, 28 Հոկտ.— Նախագահ Լուպէ երէկ առաւ Բորթուկալ ժամանեց և կայսրանին մէջ ընդունուեցաւ։ Բարլոս Թագաւորին կողմէ, որ բարի գալուստ մաղթեց։ Տեսակցութիւնը չատ սիրալիր եղաւ։ Ամբողջ տեսակցութեան պահուն Բարլոս Թագաւորը իր ձեռքերուն մէջ պահեց Մ. Լուպէի ձեռքերը։ Թագաւորը բաւական վարչապետ Ռուվիէի թէ մեծապէս կը գնահատէ իր խոհական դիւանագիտի յատկութիւնները։ Մ. Լուպէ այցելութիւն տուաւ Ամէլի մայր թագուհիին, որ Տիկին Լուպէի որդիութիւնը հարցուց և մեծարժէք արկղիկ մը նուիրեց, խնդրելով Մ. Լուպէէն որ զայն յանձնէ իր Տիկնոջը։ Իրիկունը մեծ հացկերոյթ մը տրուեցաւ արքայական պալատին մէջ ի պատիւ Ֆրանսայի նախագահին։ Սիրալիր բաժակաճառեր փոխանակուեցան՝ Ֆրանսայի և Բորթուկալի բարգաւաճման համար։ Նախագահը այսօր ընդունեց Լիզպոնայի ֆրանսական գաղթականութիւնը։ Այս իրիկուն թատրոնի դետին եղերքը մեծ խրախճանութիւններ պիտի կատարուին։ Բորթուկալի մէջ նախագահ Լուպէի եղած ընդունելութիւնը աւելի խանդավառ և փայլուն էր, քան Սպանիոյ մէջ եղածը։ Բարլոս Թագաւոր Նոյեմբեր 15ին Բարիզ երթալով, փոխադարձ այցելութիւն պիտի տայ Մ. Լուպէի։

ՎԻԵՆՆԱ.— Կ'ըսուի թէ Ֆրանց Եոզէֆ կայսրը հրամանագիր մը պիտի հրատարակէ՝ Պառոն Ֆէյէրվարիի ուղղուած ինքնագիր նամակի մը ձեւով, Մահառատանի գործերուն նկատմամբ։

ՀՌՈՄ.— Իտալիոյ Թագաւորը և Թագուհին ճէնովա ժամանեցին՝ նաւանգիստին չինութեանց բացման հանդէսներուն ներկայ գտնուելու։ Անգլիացի ու ֆրանսացի ծովակալները ներկայացուեցան Նոցին Վեհափառութեանց։

ՊԵՐԼԻՆ.— Քալերայի ոռ և է դէպք պատահած չըլլալով, տարափոխիկ հիւանդութիւնը բոլորովին անհետացած կը նկատուի։ Լրագիրները չնորհաւորելով կառավարութիւնը՝ ձեռք առած միջոցներուն համար, կ'առաջարկեն որ առողջապահական միջոցները ամիս մը եւս չարունակեն։

ՀՌՈՄ.— Պապը ազէկցաւ հիւանդութենէն բայց դեռ սենեակէն դուրս չելլեր, վասնզի բժիշկները յանձնարարած են պարտէզ չելլել օրպէզի հիւանդութիւնը չկրկնուի։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 29 Հոկտեմբեր.— Յուսնատանի թագաւորը Նոյեմբեր 4ին (Ը. Ե.) առաջ Բարիզ չպատուիր։

—Տրէյֆիւսի դատին վերաքննութեան առթիւ տեղի ունենալիք վիճաբանութիւնները յետաձգուեցան յառաջիկայ գարնան։

ԼԻԶՊՈՆ.— Հանրապետութեան նախագահը այս առաւ ժամը 2ին պիտի մեկնի «Լէոն Կամպէթթա» յատնանաւով։ Կէս օրին Մ. Լուպէ սեղան մը պիտի տայ իր յատնանաւին մէջ, ի պատիւ Բարթուզալի թագաւորին և թագուհիին։

ՀՌՈՄ.— Իտալական կառավարութեան Յուլիս 1է մինչեւ Հոկտեմբեր 20 եղած հասոյթը 25 միլիոն ոսկին կ'անցնի։

ԲԱՄՊԱԿ

Վերջին նեռագիր

Սրօթ 5.77

Կատու գլ. 20 թիւ 8 3/8

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՐՔԸ
CIRQUE DE PERA

Այս իրիկուն խիստ շքեղ ներկայացում Սիրքին համակրելի անօրէնին՝ Մ. Թամիրճի ի նպաստ։ Այս առթիւ թատրոնին տնօրէնութիւնը մեծ պատրաստութիւններ տեսած է արտասովոր ներկայացման մը համար։ Նոր սիւրբրիզներ և խիստ ճոխ յայտագիր մը։

Առատաբոյժ Վռամշապուհ Թաշճեանի ազգը կարդացէք Դ. երեսը

ՍԱԿԱՐԱՆ

ԶԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ
14/28 Հոկտեմբեր 1095

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԲՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ Օ.Ո.	97.20 1/2
Երէկուան էն բարձր գինը »	97.21 1/2
» էն վար գինը »	97.12

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	131.25
Երէկուան էն բարձր գինը »	131.25
» էն վար գինը »	131.—
Շիրքէթը Խայրիէ	35.—
Օսմանեան Պանք	607.—
Տէրքօսի Ջուրի ընկ.	245.—
Քարափ կ. Գիւլայ	516.—
Քրէտիթ Ֆոնսիէ Էմիրիսէն Ա.	312.50
» « » Բ.	270.25
Պանք Նաս. Կրէս.	429.—
Թրամվայի բաժնեթուղթ	7.30
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ. Ա. Ո	16.05
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	3.87 1/2
Լաւրիոն ֆր.	54.—
Թրանսվալ »	71.—
Բէյթիի պարտատոմսի ֆրանք	384.—
Ռուսական 4% 1901	93.65
Ճաբոնական 4 %	90.75
Սպանական արտաքին	92.30
Անգլիական Քոնսոլիտէ Ա. Ո.	88.63
Ֆրանսական Ռանթ ֆր.	99.55
Լոնտոն 3 ամիս	110.35
Բարիզ »	22.75
Վիէննա չէք ֆիօր.	21.95
Պերլին անատոլոս չէք մարք	18.67

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղրշ.էն	ղրշ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	107.24
Անգլիական ոսկի	109.32
Ֆրանսական ոսկի	87.10
Քրիմիոց	51.04
Մէճարիք	103.30
Բօլ	91.—
Բուպլի թղթադրամ	8.86

Բ. Բ. Բանքաւոյի թէյի վաճառատան ազգը տես չորրորդ էջը

«ՄԱՆԶՈՒՄԻԷ»Ի ՈՒՂԵՒՈՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹՈՆԸ — 22 —
ԳՐԵՑ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
Օ Թ Թ Օ Լ Է Ն Ն Ա Ս Ի Ի ՍԻՄՈՆ ԶԻՕՄԼԷԳԶԵԱՆ

Ճնաճխարհիկ Ադամանդներու Խորհրդաւոր Գողութիւնը

Է.

Մր. Բանտալի իր խլեակին դէմ կը պայքարի

Մառանէն դուրս ելնելով, Մր. Միչըլ և գործակալը իրարմէ բաժնուեցան։ Առաջինը գնաց գոնարավաճառ Թիֆանիի և սուտակը անոր յանձնեց պէտք եղած հրահանգները տալով։ Հետեւեալ առտու Ուիլսընի տեղեկագիրը առ Մր. Պէրնա՝ կը հաստատէր որ Մր. Միչըլ կէս օրէն ետքի ժամերը անցուցած էր Եունիրնի ակումբին մէջ և իրիկունն ալ պարահանդէս գացած էր նշանածին հետ։

Դեկտ. 5ի առտուն, երբ Մր. Միչըլ հագուելու վրայ էր, իր բարեկամ Մր. Բանտալիի այցելութիւնը բերին և քանի մը վայրկեան ետքը Մր. Բանտալի ներս մտաւ։ Մր. Միչըլ շատ սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրաւ և ձեռքը երկընցուց բարեկամին որ մերժեց։

—Ներեցէք, Միչըլ, ըսաւ։ Ձեզ տեսնելու եկած եմ այն գրաւին համար զոր բանական ազուշ եղայ բռնելու ձեզ հետ։

—Է՛, ինչ կայ։

—Ձեր կարծեր որ այսքան հեռուները պիտի երթաք։

—Ինչպէս հեռուները։

—Լրագիրները չկարդացի՞ք։

—Ո՛չ, ես լրագիր չեմ կարդար։ Գրականութեան այդ սեռէն չեմ ախորժիր։

—Ձեր արտօնութեամբ, պիտի կարդամ այդ լրագիրներէն մէկը։

—Կարդացէք, մտիկ կ'ընեմ։

Մր. Միչըլ նստաւ ամէնէն հանգըստաւէտ թիկնաթոռին վրայ։ Մր. Բանտալի, առանց վերարկուն հանելու, բազմեցաւ ուրիշ թիկնաթոռի մը վրայ և գրպանէն առաւեւան թերթ մը հանելով, հետեւեալը կարդաց։

«13րդ փողոցի մէկ տան մէջ կնոջ մը սպանութեան խնդիրը երէկ դարձեալ քննուեցաւ արդարութեան պաշտօնէին գրասենեակին մէջ։ Մր. Պէրնա, հանրածանօթ գործակալը, յայտնած է որ ինք Պոսդրնի ճեպընթացին մէջ կը գտնուէր չնչաիարհիկ աղամանդներուն գողութեան միջոցին և տեսակցութիւն մը ունեցած էր այդ կնոջ հետ, որ ըսած էր թէ անունը Բօշ Միչըլ է։ և իր տունը Ժամադրութիւն տուած էր գործակալին։ Մր. Պէրնա անոր տունը գնաց դեկտ. 3ի առաւուն, ժամ 3ին, և տեսաւ որ անկողնին վրայ փռուած է, պարանոցը կարուած։ Գործակալին վկայութենէն երեւան եկած տարօրինակ իրողութիւն մըն է որ այս կնոջ անունը ջնջուած էր իր բոլոր զգեստներուն վրայէն։ Ասկիա կը ցուցնէ որ Բօշ Միչըլ փոխառեալ անուն մըն է։

«Անդամալնութիւնը կատարող տաքդրները կը յայտարարեն որ իրենց կարծիքով՝ կինը քունին մէջ սպանուած է, ապա թէ ոչ շատ արիւն պիտի գտնուէր վիզին երակն ու քնաբեր չնչերակը կտրուած ըլլալով։ Կը կարծեն որ մարդասպանը պարզ դմբեի մը գործածած է, վասն զի վէրքը, թէեւ խորունկ, լայն չէ։

«Դռնապանը հետաքրքրաշարժ պատմութիւն մը կ'ըսէ։ Միչըլ ըսուած կինը երեք շաբաթէ ի վեր եկած էր։ Վարձակալ չէր, այլ կը բնակէր այժմ Եւրոպա գտնուած Տէր և Տիկին Քրմրադօքի յարկաբաժինը։ Միչըլ ըսուած կինը Տիկին Քրմրադօքէն կարծեցեալ նամակ մը բերած էր իրեն, որով կը խնդրուէր արտօնել դրաբերը իրենց յարկաբաժինը բնակելու մինչեւ որ ուրիշ տեղ մը ճարէր։ Տիկին Քրմրադօք կ'աղաչէր նաև դռնապանին կնոջը որ հոգ տանի Բօշ Միչըլին հանգստութեանը և անոր ամէն պէտքերը հոգայ։ Դռնապանը այս նամակին վաւերականութեանը վրայ չէր տարակուսեր, բայց Տիկին Քրմրադօքի գիրը ճանչցող ազգականի մը վկայութենէն կ'երեւայ որ նամակը կեղծ էր։

«Ուրիշ քանի մը անկարեւոր վկայութիւններէ ետք, քննութիւնը այսօրուան յետաձգուեցաւ։ Յայտնի է որ գործակալները տակաւին չեն կրցած երնել այս գործին մէջէն։ Օրագրող մը զարմանալի լուր մը բերաւ որ պիտի կրնայ իրր առաջնորդող թել ծառայել։ Կարսուած ադամանդներուն երեւան հանուիլն է։ Մտանալու չէ որ Մր. Պէրնա կառախումբին մէջ կը գտնուէր և հրաման տուած էր ճամբորդները խուզարկել։ Անոնց վրայէն բան մը չգտնուեցաւ, ինչ որ ենթադրել կուտայ թէ գողութիւնը երկու հոգիի կողմէ գործուած է։ Անոնցմէ մէկը պարկն առած և դուրս ելնելէ ետք վակոնին պատուհանէն իր մեղսակցին տուած պիտի ըլլայ։ Րիբօրդրը մը երէկ քննութեան ձեռնարկեց ճամբուն վրայ, նիւ Հէվընէն սկսելով։ Այցելեց բոլոր պանդոկները, չնայելով գտնել թէ կասկածելի մէկը դիտուած էր քաղքին մէջ։ Այդ պանդոկներէն մէկուն մէջ, որ երկաթուղիի կայարանէն հինգ վայրկեան հեռաւորութիւն ունի, արկղակալ պաշտօնեան կը յիշէ տեսած ըլլալ մարդ մը կասկածելի շարժուձեւերով։ Կ'երեւայ որ այս մարդը կէս օրին միջոցները պանդոկէն ներս մտած և իր անունը արձանագրել տուած է ուղեւորներու տոմարին մէջ և յետոյ խնդրած է որ պարկը ապահով տեղ մը պահեն։ Վերջը դուրս ելած և այլ ևս տեսնուած չէ։ Րիբօրդրը գուշակեց անմիջապէս որ գողցուած պարկը ըլլալու էր։ Գնաց գտաւ տեղւոյն ոստիկանութեան պետը և անոր ներկայութեան բացաւ պարկը։ Մէջէն ելաւ ռուսական կաչիէ տուփ մը, որուն մէջ ադամանդներ կը գտնուէին ա՛նքան խոշոր և փայլուն որ առ նուազն 100,000 տոլար կ'արժէին։ Յայտնի է որ ասոնք գողցուած ադամանդներն են, վասն զի Միչըլ անունը գրոշմուած է գոնարեղէններու տուփին վրայ։ Դժբախտաբար, ուրիշ բան մը չկար որ գողին վրայ մանրամասնութիւն մը հաղորդէր։ Սակայն արկղակալը շատ լաւ կը յիշէ մարդուն դէմքը և իր նկարագրութիւնը համեմատ, գործակալները կը յուսան շուտով ձերբակալել զայն»։

—Ինչ կ'ըսէք ասոր, Միչըլ։

—Ճիշտ այդ տեսակ բաներն են որ լրագիր կարդալէ ետ կեցուցած են զիս։ Եթէ մարդ լրագիր կարդայ, գրէթէ ամէն առն այդ տեսակ ճանձրացուցիչ բաներ կը գտնէ։

—Ըսել կ'ուզէք որ այս գործը ո՛ւէք շահեկանութիւն չունի՞ ձեզ համար։

—Ինչո՞ւ շահեկանութիւն պիտի ունենար։ Այն օրը կառախումբին մէջ գտնուելուս համար, երբ ստիպուեցայ խուզարկութեան ենթարկուիլ ձախաւոր գործակալի մը հրամանով։

(Շարունակելի)

ՍԹԱՄՊՕԼ
33, 35, 37
ՖԻՆՃԱՆՃԸԼԱՐ ՓՈՂՈՑ
ԳՈՐԳԵՐ

ԿԱՀԱԻՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ

ՄՈՒՇԱՄՊԱ.—ԼԻՆՕԼԷՕՄ, ՎԵՐՄԱԿ ԴԱՐԱՍԵԱՑ ՀԱՄԱՐ ԾՈՊԵՐ (ՍԱՁԱՔ) ՊԱՏԻ ՆԿԱՐԷՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԼԱՁԱՌՈ ՖՐԱՆՔՕ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ԲԵՐԱ
ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ
ԱՆԱՏՕԼԻ ԲԱՍԱՅ
ԹԻՒԼԵՐ ԵՒ ՍՓՕՐՆԵՐ

ԾԱՆՕԹ.— Մեր Բերայի հաստատութեան մէջ Հ. Ե. Նոյեմբեր 11էն մինչեւ 15 Դեկտեմբեր ամէն կիրակի, կտոր մնացած ապրանքներ պիտի ծախուին որոնց վրայ նշանակուած են վերջին գինը մաղ ապրանք եղած գինէն աւելի ժամ։

36—14

ՄԿՆԱՍՊԱՆ
Mort aux Rats
par la Pâte phosphorée de Louis Steiner de Vernon (France)

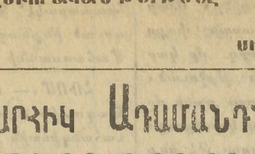

ԲԱՐ ՓՕՍՓՕՐԷ
15, Médaille aux Expositions or, vermeil, Argent & Bronze

Ի Վերնօն (Ֆրանսա) աշխարհահռչակ Լուի Շթայնրի պատրաստած այս անգուսգական դեղը որ վայրենական կ'սպանէ դաշտային և քաղաքային ամենէն մեծ մուկերը, կը ծախուին մասնաւոր չիներու մէջ հետեւեալ գիներով

1/4 ՇԻՇԵ 50 ՓԱՐԱՁ — 1/2 ՇԻՇԵ 2 ԴՐՈՒՇ

TUE SOURIS (MARQUE DÉPOSÉE)

Թի ՍՈՒՐԻՆ ցորենի հատիկներ են որ մասնաւորապէս պատրաստուած է փոքր մուկեր (ֆրնաբգ սչլանը) ինչպէս նաև պարտէզներու մէջ հոգին ուակ ծաղող մուկեր, եւայլն մնաւակար փոքր կենդանիներ սպաննելու համար

1/4 ՏՈՒՓԸ 50 ՓԱՐԱՁ

Վերոյիշեալ դեղերը կը ծախուին

Գոլիս. Ամեն մեծաքանակ դեղագրէից վաճառատուններու և դեղաբաններու։
» Պէն Պիր Զէյնիա վաճառատուն, Գալաթա-Գարու
» Իպրահիմ էֆենտի էֆէնտի, Մրջոր Զարչին
» Տ. Բ. Տիմիթրչատի, Անգլիական վաճառատուն Գալաթա Գարու
» Պազար որ Ֆրանս, Նպարեղէնի վաճառատուն Հասիրչի փողոց
Բերա. Գոն Մարչէն
» Ամեն մեծ դեղագրաններու և նպարավաճառատուններու։

Ուշադրութիւն չիներուն և տուփերուն, որոնք գրոշմուած և վրան L. Steiner, Vernon ինչպէս նաև գործածութեան եղանակը նշանակուած են։

Թուրքիոյ ընդհանուր կեդրոնատեղին է միայն մեծաքանակ վաճառումներու և յանձնարարութեանց համար. Կ. Գոլիս Սուլթան Համամ, Հաճիրուլը խան, թիւ 31։ 26—50

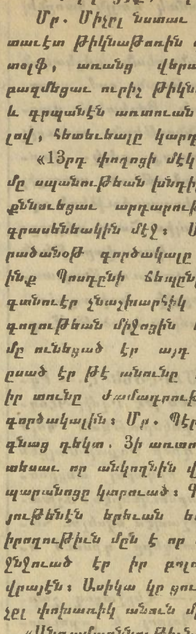

ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՌՈՒ
ԵՒ
ԳԵՐՏԱՌԹՍԱՆ ՀԱԳԱՍՏԵՐՈՒ

Կ'ուզէք հարսնիքներուդ փառը աւելցնել, գնեցէք «Էֆէ» մը տալ մարդուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆԻ վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մարդէ կը շարդեցուին նաև մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ ձեռքակալաւոր մարդ, անմրցելի ոճան գիներով։ Կը գտնուին նաև հարսի կիրակնայ, քողք, քողքի մնուռկ, զարդարուած կոպով, ծաղիկ, փեռուր, եւն. եւն. եւն.։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի ծէրեր, այցելել անպտմ ժ. Նշան Չամիչեանի հարսնեղէն մոմերու ճոխ վաճառատունը, ուր ոչ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաև ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։

ՍԵԱՆԼ ՏԵՂ ՉԵՐԹԱՔ

ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆ

Կ. Գոլիս, Գամանթօ խանի առակ, թիւ 86 50—32

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՈՒՏ ՔԱՂԵԼ

ՀԷՐՃԱՅԻ

ԱՊԱՌԻԿԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Հէրճայի վաճառատունը գահարեղէններու, ոսկի և արծաթ շղթայներու, գրպանի, պատի և քսնոլի ժամացոյցներու մանաւոր վաճառուն զատ՝ իր բազմաթիւ յանձնարարներու վաճառութիւնէն քաղելերուած, այս անգամ կը փութայ յայտարարել թէ՝ ամէն եղանակի յատուկ վերջին նորաձեւութեան վրայ պատրաստ ունի որոնց, կանանց և աղջոց համար ամէն տեսակ հագուստներ ու անձրեւի համար մուշտակ վերարկուներ. նաև ճերմակեղէններ, փանթէզներ և թոպիներ ու տերիկեան կօշիկներ։ Ունի նաեւ կան կտրատ, ձեռնոցի լմբաներ, մոնճակալներ, եւրոպական ու անգլիական գորգեր, գեանի մուշամպոներ, կրտսիներ ու պիսքլեթներ՝ ամենավերջին կատարելութիւններով։

Հէրճայի վաճառատունը ժայրաքաղաքիս մէջ միակն է, որ շահած է հանրութեան վստահութիւնը ու գոհունակութիւնը իր ապրանքներու ստուգութեան և ոսկիներու մաքրութեան, ճաշակաւորութեան և ժամանակի համար։

Այս ամէնուն որոշեալ արժէքին վճարումն է

ԱՊԱՌԻԿ

Միայն թէ գնուած ապրանքին հարիւրին 20ը կանխիկ, իսկ մնացեալ գումարին համար շաբաթական հարիւրին 5 վճարմամբ պատրաստ է հաշիւ բանալ։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՍ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ Է

Մեծ Շուկայ, Ուզերչաց Մեծ Փողոց թիւ 13,

Անգամ մը այցելել բաւական է համոզուելու համար թէ՝ Հէրճայի՝ անմրցելի կազմակերպութեամբ մը ի վիճակի է այսր գոհացնել իր ամէնէն դժուարահաճ յանձարարները։

Կանխիկ գնողներու համար հարիւրին 5 զեղչ.

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ 50 - 2

Ց. Գ. Շաբաթական վճարանց համար հաւաքիչներ ընդմիջ պատրաստ են։

ՀԱՉԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
ՀԱԳԴԵՑԻ ԵՒ ԷՄՐԻՄԻ ԽԱՅԾՂԱՆԸ

Եւրոպայէն ներածուած խայծղանի ջարերուն ամէնէն նախամեծարը, այս խայծղանը, որ Յունաստանի Արուեստից Ցուցահանդէսին արծանիքի արծաթ շքանշանի արժանացած է։ Անուշահամ է և բնաւ առամքար չկանգնարար։ Օտանեան երեւելի թժիշկներու գնահատման արժանացած է. և մասնաւորապէս յանձնարարուած է հանգուցեալ Տօքթ. Խորասանեան էֆէնտիյէ։ Այս խայծղանը եթէ ուրբի դալով մը խմուելիք ջարին խառնուելով խմուի, ամէն կարգի տարափոխիկ հիւանդութեանց դէմ կը պաշտպանէ մարդը։

Արագապէս կը բուժէ հազը, հարբուխը, դիզածքի իջուածքները, պուճիրը, դժուարաշնչութիւնը, թոքախտի սկզբնաւորութիւնը, մսրքի հիւանդութիւնները և ծնունդական գործարաններու անհանգստութիւնը։

Կը ծախուի Մարտիրոսեանի ամէն մեծ դեղագրաններու և դեղի մթերքներու մէջ։ Կ. Գոլոյ համար գինն է 5 գանգանան։ 49—50

ԱԿԱՆԱՆԵՐ

ուսնի՛ փոտած, խորտած, ցաւող և մեր ատամները հանգստացնող։ Կատարեալ դարմանում մը, և յանկարծ ատամներ գի՛ դնելու գաղտնիքը արհեստական ատամներու գետեղման, և լիովին գան մնայուն համար. դիմել ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԻ

Կ. Գոլոս Գալիլ Գարու, Գրա-Գիրէ չիրան գնեցէք, ժամս 5էն 11½, և ամէն առաւօտ դասեր։ Սկսուած է նոր աշխէ, իր մնակարարներ։

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ
16—50

ԳՐԱՏՈՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՍԿԻԵԱՆ

Կ. ՎԱՃԱՌՈՒՒ Մէարիֆէն ու Պատ. Ուսումն. Խորհուրդէն արտօնուած դպրոցական, կրօնական, բարոյական, բանասեղծական, առողջապահական, գիտական ու վիպական զանազան գրքեր։

Ծեռակի հանմամամ % 15էն մինչ 30 զեղչ կը տրուի։

Կ. ԳԱՏՐԱՍՏՈՒՒ այցեւտանք — 100ը 10 ղրշ.—, հաշուեցուցակներ, հարանեաց տրուիրագիրներ, նամակագրութիւններ, դպրոցական բարենիշներ, վկայականներ, վիճակագրութիւններ, եւայլն և այլն։

Կ. ՂՐԿՈՒՒ Պատ. Ուսումն. Խորհուրդէն վկայեալ ու յարմարագոյն դպրոցական պաշտօնեաներ՝ առանց տեղւոյն մասնաւոր նկատումներով, ինչ որ կը հաստատէ Մէարիֆէն արտօնուած Գրատան ծանուցագրին 10րդ էջը։

Եթէ կ'ուզէք գտնել, անկասկած դիմեցէք այն գրատան՝ որ պաշտօնապէս արտօնուած է Մէարիֆէն. ու մի՛ խաբուիք ինքնակոչ գրավաճառներէ՝ որոնց գործունէութիւնը քանի մը փայլուն խօսքերէ անդին չանցներ, և ինչպէս ամէն անգամ շատ մը տեղերէ գրուած է՝ այսօր ալ Պիւլիրկէն Տիար Սամուէլ Ադէքսանդրեան կը գրէ մեզ ըսելով. «Ծանուլ կը յայտնեմ թէ, դիմած եմ գրատունի մը ու չարաչար խաբուած» եւ այլն։ Այս պարագային ալ մեզի ուրիշ բան մը չմնար ընելու, բայց միայն ըսել.

Կը ՄԱՐՄԱՐԻՒ Նաև տպագիր գրաւաճառներուն հետ մեր նոր յանձարարներուն ունեցած առանձին հաշիւները։

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷ՛Ք. Գրատան ընդարձակ ծանուցագիրը, նոր դպրոցի 70 պատկերներով զարդարուած Այբբենարանը ու Պատ. ընտրեալ Մայրենի Լեզուի Ա. տարի անուն գրքերն. օրանցմէ ձրի պիտի գրկուի ձեզ մէկ մէկ օրինակ, ինչպէս նաև Թուղթեր պատարաններ մեզի հետ դիւրութեամբ կարենալ թղթակցելու համար։

Գրատան հասցէն է

درسعادت سركجى خوراسانجى خانده
كتبخانهٔ جديد

Գրավաճառ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՍԿԻԵԱՆ
Խորասանեան Խան Սիրքէճի
2—20 Կ. ԳՈԼԻՍ

Ժ. ԿՕԹՎԱԼՏ

Վաճառատուն՝ հիմնուած 1862ին մրցանակներով պատուած՝ 1873ի Վիէննայի ազգերատանդէսին և 1903ի Աթէնքի ցուցահանդէսին։

Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 421

Ճոխ մթերք մուշտակեղէններու, օձիքներ, ձեռնոցներ, փողկապներ, վզնոցներ եւայլն. չափս վրայ մուշտակներ, փ'տուրներ և դի վէներ եւ փեռուրի բաներ։

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ 2—10

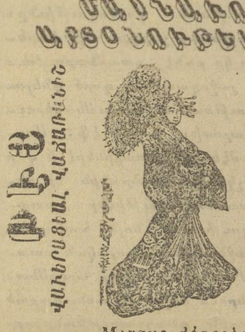

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԱՐՏՕՆՈՒԹԵԱՆԸ
ՎԱՐԵՐԱՅՈՒՆ ՎԱՃԱՌՈՒՆԸ
ՓՐԷՆ
Marque déposée

Բ. Ռ. Բակորոյլի թէյի վաճառատունը՝ որ մեր հրապարակին վրայ տարիներէ ի վեր ծանօթ համբաւ մը կը վայելէ, այս անգամ իր առջի տեղէն (Գալաթիա, Քարաքէօյ պողոտան՝ Անգլիական նամակատան քովէն) փոխադրուած է դէպ ձեզ Ղալաթիա Վիլայեթ փողոց, Մաքրի խանին տակ եւ Հարանցի փողոցին դիմացը, թիւ 2. Թէյ ոչ վաճառատան ոչ իր յարգոյ յանախորդները գտն թողու նպատակաւ ուղղակի Հնդկաստանէ, Զինաստանէ և Ճապոնէ ամէնէն գնեցիկ թէյերը բերել տուած է, եւ հայթայթած է պիսքիւի, շոքոլատի և ուրիշ շաքարեղէններու շատ մը տեսակներ։ Ասոնց ամէնքն ալ իրենց տեսակին ամէնէն ընտիրներն են, և գիներն ալ անմրցելի կերպով ցած։ Առանց մէ զատ յանախորդներու դիւրութիւն մը ընծայած ըլլալու համար, ցիսկէ չիտակ Իւսէյնի հանմաւոր Սալիխեթի եղբարց տամարի գործարանէն այլեալ տ՝ սանի տամարներ գնելի տուած ըլլալով, շատ ցած գնով կը ծախէ։

Բակորոյլ վաճառատան թէյերը կ. Գալոյ եւ գաւառներու մէջ ծանօթ ենք։ Ուրեմն ոչ մեր նպարտիկ վաճառատունները եւս կը ծախուին եւ այն յարգոյ անձերը, որոնք թէյ գնել կ'ուզեն, պէտք է ուշադրութիւն դնեն որ թէյի կապոցներուն վրայ վերոյիշեալ վաճառատիպը գտնուի, եւ զգուշանան կեղծերէն։

ՎԱՄԱՇԱՊՈՒՀ ԹՈՇՃԼԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Վկայեալ Կպս. Բժշկ. վարժարանին եւ պատուական ատամնաբոյժ Ազգ. Հիւանդանոցի

Այս անգամ իր բնակարանը Լանկայ Թուլումպայ Մէյտանը թիւ 64 իր նոր տունը փոխադրած ըլլալով, կը խնդրէ ազնիւ յանախորդներէն որ հանին պէտք եղած ժամանակ դիմել վերոգրեալ հասցէին։

Մեծ խնամքով կը դարմանէ փտած ամէն տեսակ ակռաներ և լրնաի տեսակ տեսակ հիւանդութիւններ, նոյնպէս վերջերս Եւրոպայէ բերել տուած գործիքներու միջոցաւ խիստ ճարտարօրէն կը պատրաստէ և կը վաճառէ բնականին յոր և նման արհեստական ակռաներ։

Ինչպէս մինչեւ ցարդ. այժմ ալ կը շարունակէ իր այցելութիւնները շաբաթը երկու օր կէս օրէ վերի Մաքրիգիւղ Սեմայոյ Ճատաէի, Սատիսան էֆ. Թէրզեանի դեղարանը և Սամաթիոյ Գօղոս էֆ. Անուշեանի դեղարանը։

ՋՐԻ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ

աղքատներուն Ե.-օրեր կէս օրէ մինչ իր բնակարանին մէջ։ 50 2

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԱԷՐԼԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ "ԷՃԵԱՅԻ ԱՅՆԻԷԻ„ ՄԱՔՍԱՏԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ

Թիւ 10, 24, 26 Գաթրրեր օղլու խան, Սուլթան Համամ, Ստամպուլ

Կը ծանուցուի յարգոյ հասարակութեան թէ Կ. Գոլոյ մաքսատուներէ առնուած ի սորեւ նշանակեալ էշեան Այնիէ ապրանքներն խիստ ժան գներով կը ծախուին.

Մեռաքսեայ կերպասներ և չարչաֆլեգ
Թաւիշ և բլիշներ
Մեռաքսեայ թաշկինակներ
Զանազան կերպասք
Կանանց ժաքէթներ և քօռսէներ
Արանց պատրաստ հագուստներ և կերպասներ
Տղայոց պատրաստ հագուստներ և կերպասներ
Էլեանթիք ռանամաններ
Էլեանթիք վերարկուներ (մուշտակ)
Տանթէլա, գոռոշլա եւ այլն
Կոճակներ
Առանց չափիկներ, թևոցներ և օձիքներ
Փողկապ, թաշկինակ և գուլպաներ
Ժամացոյցներ սալոնի, պատի և գրպանի
Ոզաքի կիրմոցներ
Զանազան տեսակ ըմպելիք
Կարի մեքենաներու առաջին գործարանին ապրանք եկող ձեռքի, ոտքի դեղձակի և ծոչկակարի մեքենաներ դեղջեալ գիներով։

Ինչպէս նաև զանազան տեսակ ապրանքներ եղանակին առթիւ կարճ ժամանակամիջոցի մէջ ձեռքէ հանելի որոշուած իր ընդարձակ հասարակութեան թէ սոյն առթիւ օգտուելով, անգամ մը այցելեն վերոյիշեալ վաճառատունները, ապահով ըլլալով որ ուրիշ տեղը պահանջուած գիներուն կէսը միայն պիտի վճարեն հոս աւելի ընտիր ապրանքներ։ 3—12

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՈՒՏ ՔԱՂԵԼ

ՀԷՐՃԱՅԻ

ԱՊԱՌԻԿԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ